Van:
Verzonden: maandag 27 december 2021 17:04
Aan: mijnbouwvergunningen; SodM Vergunningen;

Onderwerp: Noubion: verzoek om afstemming procedures Noubion ADV-7280, ADV 7267, ADV 7320, ADV 7321, ADV 7323, ADV 7324 en ADV 7325

Beste en

Binnen SodM zijn we met verschillende collega's bezig met Noubion locatie Haaksbergen. Hierbij wil ik jullie centraal informeren over de lopende zaken bij vergunningenadvies SodM.

Vanuit vergunningadvies SodM zijn de volgende personen betrokken:

M.e.r.-procedure (ondergrond),
Wabo-procedures en

ADV-7280 Noubion aanvraag Wabo (milieu + wijzigen bestemmingsplan) Haaksbergen gehele locatie
ADV-7267 Noubion MER Haaksbergen
ADV-7320 Noubion aanvraag bouwen, uitrit aanleggen\veranderen, werk of werkzaamheden uitvoeren zoutwinninglocatie H-12
ADV-7321 Noubion aanvraag bouwen, uitrit aanleggen\veranderen, werk of werkzaamheden uitvoeren zoutwinninglocatie H-11
ADV-7323 Noubion aanvraag bouwen, uitrit aanleggen\veranderen, werk of werkzaamheden uitvoeren zoutwinninglocatie H-09
ADV-7324 Noubion aanvraag bouwen, uitrit aanleggen\veranderen, werk of werkzaamheden uitvoeren zoutwinninglocatie H-10
ADV-7325 Noubion aanvraag bouwen, uitrit aanleggen\veranderen, werk of werkzaamheden uitvoeren zoutwinninglocatie H-08

Korte timetabel procedures door Noubion ingediend.

18 juni 2021	Aanvraag Wabo fase 1 milieu + ro ADV-7280
1 september 2021	MER ingediend, versie 3 (aanvraag Wabo 18 juni is versie 1 toegevoegd) ADV-7267
2 september 2021	Aanvraag Wabo fase 2 1 van 12 H12 ADV-7320
2 september 2021	Aanvraag Wabo fase 2 2 van 12 H11 ADV-7321
2 september 2021	Aanvraag Wabo fase 2 3 van 12 H09 ADV-7323
2 september 2021	Aanvraag Wabo fase 2 4 van 12 H10 ADV-7324
2 september 2021	Aanvraag Wabo fase 2 5 van 12 H08 ADV-7325

Verzoeken om advies SodM

3 november 2021	Verzoek om advies MER (ADV-7267), uiterlijke datum 10 december
17 november 2021	Verzoek om advies Wabo milieu (ADV-7280),
18 november 2021	Verzoek om advies Wabo milieu, uiterlijke datum vervroegen naar 24 december
2 december 2021	Verzoek om advies Wabo bouwen, uitrit en werkzaamheden uitvoeren locatie H-12 (ADV-7320)
2 december 2021	Verzoek om advies Wabo bouwen, uitrit en werkzaamheden uitvoeren locatie H-11 (ADV-7321)
6 december 2021	Verzoek om advies Wabo bouwen, uitrit en werkzaamheden uitvoeren locatie H-09 (ADV-7323)
6 december 2021	Verzoek om advies Wabo bouwen, uitrit en werkzaamheden uitvoeren locatie H-10 (ADV-7324)
7 december 2021	Verzoek om advies Wabo bouwen, uitrit en werkzaamheden uitvoeren locatie H-08 (ADV-7325)

Bij de aanvraag van 18 juni is het MER rapport toegevoegd (15 juni 2021, versie Definitief/01). Bij het verzoek om te adviseren op het ingediende MER d.d. 3 november 2021 is een andere versie toegevoegd (1 september 2021, versie Definitief/03). Wat de redenen en verschillen zijn om versie twee en drie op te stellen is bij SodM niet bekend. Bij dit proces zijn we niet betrokken. Wel zal het ons helpen bij de advisering als we de redenen\verschillen van de MER versie 1 en versie 3 inzichtelijk hebben. Wij willen dan ook graag verzoeken om

dit aan ons door te geven zodat we in onze advisering hier rekening mee kunnen houden. Voor de beoordeling\advisering Wabo fase 1 hanteren we de laatste versie van het MER (1 september 2021, versie Definitief/03).

Vanuit toezicht is ook de vraag ontstaan welke eventuele Wabo-vergunningplicht er is voor de aanleg van de landleidingen. Hierbij wordt het verzoek tot ingebruikname (art. 97/101 MBB) buiten beschouwing gelaten. Deze landleidingen maken in ieder geval onderdeel uit van de afwegingen in het m.e.r.-proces. Daarin worden meerdere varianten van de tracés onderzocht, oftewel waar moet het voorkeurstracé komen. Van belang is om na te gaan of het leidingtracé of delen daarvan onderdeel uitmaakt van de inrichting.

Graag willen wij voorstellen om de advisering over de MER en de Wabo fase 1 aanvraag tegelijkertijd te doen, beide adviesverzoeken gaan in feite over hetzelfde. Daarnaast willen wij graag een afstemmingsoverleg met EZK inplannen om procedurele en inhoudelijke vragen goed af te kunnen stemmen.
Ons inziens kan op de "bouwaanvragen" fase 2 (12 stuks in totaal + eventueel pompgebouw) advies uitgebracht worden, zonder dat het consequenties heeft op de ingediende MER en fase 1 van de Wabo-aanvraag. Wij zullen de adviezen van de eerste 5 ingediende "bouwaanvragen" ook zo spoedig als mogelijk afhandelen. Wel zullen een disclaimer in de adviezen opnemen dat een wijziging van het MER en\of de aanvraag fase 1 gevolgen kan hebben voor fase 2 van de aanvraag.

Graag horen wij of het mogelijk is in week 2 een afstemmingsoverleg in te plannen. Als er vragen, opmerkingen of toevoegingen zijn dan hoor ik het graag.

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

Van:
Verzonden: maandag 27 december 2021 14:23
Aan: @sodm.nl>
Onderwerp: Conceptmail EZK Noubion

Geachte heer Beste

Binnen SodM zijn we met verschillende collega's bezig met Noubion locatie Haaksbergen. Hierbij wil ik jullie centraal informeren over de lopende zaken bij vergunningenadvies SodM.

Vanuit vergunningadvies SodM zijn de volgende personen betrokken:

M.e.r.-procedure (ondergrond),
Wabo-procedures en

ADV-7280 Noubion aanvraag Wabo (milieu + wijzigen bestemmingsplan) Haaksbergen gehele locatie
ADV-7267 Noubion MER Haaksbergen

ADV-7320 Noubion aanvraag bouwen, uitrit aanleggen\veranderen, werk of werkzaamheden uitvoeren zoutwinninglocatie H-12
ADV-7321 Noubion aanvraag bouwen, uitrit aanleggen\veranderen, werk of werkzaamheden uitvoeren zoutwinninglocatie H-11
ADV-7323 Noubion aanvraag bouwen, uitrit aanleggen\veranderen, werk of werkzaamheden uitvoeren zoutwinninglocatie H-09
ADV-7324 Noubion aanvraag bouwen, uitrit aanleggen\veranderen, werk of werkzaamheden uitvoeren zoutwinninglocatie H-10
ADV-7325 Noubion aanvraag bouwen, uitrit aanleggen\veranderen, werk of werkzaamheden uitvoeren zoutwinninglocatie H-08

Korte timetabel procedures door Noubion ingediend.

18 juni 2021	Aanvraag Wabo fase 1 milieu + ro ADV-7280
1 september 2021	MER ingediend, versie 3 (aanvraag Wabo 18 juni is versie 1 toegevoegd) ADV-7267
2 september 2021	Aanvraag Wabo fase 2 1 van 12 H12 ADV-7320
2 september 2021	Aanvraag Wabo fase 2 2 van 12 H11 ADV-7321
2 september 2021	Aanvraag Wabo fase 2 3 van 12 H09 ADV-7323
2 september 2021	Aanvraag Wabo fase 2 4 van 12 H10 ADV-7324
2 september 2021	Aanvraag Wabo fase 2 5 van 12 H08 ADV-7325

Verzoeken om advies SodM

3 november 2021	Verzoek om advies MER (ADV-7267), uiterlijke datum 10 december
17 november 2021	Verzoek om advies Wabo milieu (ADV-7280),
18 november 2021	Verzoek om advies Wabo milieu, uiterlijke datum vervroegen naar 24 december
2 december 2021	Verzoek om advies Wabo bouwen, uitrit en werkzaamheden uitvoeren locatie H-12 (ADV-7320)
2 december 2021	Verzoek om advies Wabo bouwen, uitrit en werkzaamheden uitvoeren locatie H-11 (ADV-7321)
6 december 2021	Verzoek om advies Wabo bouwen, uitrit en werkzaamheden uitvoeren locatie H-09 (ADV-7323)
6 december 2021	Verzoek om advies Wabo bouwen, uitrit en werkzaamheden uitvoeren locatie H-10 (ADV-7324)
7 december 2021	Verzoek om advies Wabo bouwen, uitrit en werkzaamheden uitvoeren locatie H-08 (ADV-7325)

Bij de aanvraag van 18 juni is het MER rapport toegevoegd (15 juni 2021, versie Definitief/01). Bij het verzoek om te adviseren op het ingediende MER d.d. 3 november 2021 is een andere versie toegevoegd (1 september 2021, versie Definitief/03). Wat de redenen en verschillen zijn om versie twee en drie op te stellen is bij SodM niet bekend. Bij dit proces zijn we niet betrokken. Wel zal het ons helpen bij de advisering als we de redenen\verschillen van de MER versie 1 en versie 3 inzichtelijk hebben. Wij willen dan ook graag verzoeken om dit aan ons door te geven zodat we in onze advisering hier rekening mee kunnen houden. Voor de beoordeling\advisering Wabo fase 1 hanteren we de laatste versie van het MER (1 september 2021, versie Definitief/03).

Vanuit toezicht is ook de vraag ontstaan welke eventuele Wabo-vergunningplicht er is voor de aanleg van de landleidingen. Hierbij wordt het verzoek tot ingebruikname (art. 97/101 MBB) buiten beschouwing gelaten. Deze landleidingen maken in ieder geval onderdeel uit van de afwegingen in het m.e.r.-proces. Daarin worden meerdere varianten van de tracés onderzocht, oftewel waar moet het voorkeurstracé komen. Van belang is om na te gaan of het leiding tracé of delen daarvan onderdeel uitmaakt van de inrichting.

Graag willen wij voorstellen om de advisering over de MER en de Wabo fase 1 aanvraag tegelijkertijd te doen, beide adviesverzoeken gaan in feite over hetzelfde. Daarnaast willen wij graag een afstemmingsoverleg met EZK inplannen om procedurele en inhoudelijke vragen goed af te kunnen stemmen.
Ons inziens kan op de “bouwaanvragen” fase 2 (12 stuks in totaal + eventueel pompgebouw) advies uitgebracht worden, zonder dat het consequenties heeft op de ingediende MER en fase 1 van de Wabo-aanvraag. Wij zullen de adviezen van de eerste 5 ingediende “bouwaanvragen” ook zo spoedig als mogelijk afhandelen. Wel zullen een disclaimer in de adviezen opnemen dat een wijziging van het MER en\of de aanvraag fase 1 gevolgen kan hebben voor fase 2 van de aanvraag.

Graag horen wij of het mogelijk is in week 2 een afstemmingsoverleg in te plannen. Als er vragen, opmerkingen of toevoegingen zijn dan hoor ik het graag.

Met vriendelijke groet,

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

2

Van: Mijnbouw vergunningen <mijnbouwvergunningen@minezk.nl>
Verzonden: maandag 10 januari 2022 17:38
Aan: SodM Vergunningen <Vergunningen@sodm.nl>
Onderwerp: verzoek om advies aanvraag voor omgevingsvergunning leidingtracé Zoutwinning Haaksbergen

SodM
Henri Faasdreef 312
2492 JP DEN HAAG

Datum : 10 jan 2022
Betreft : Wettelijk adviesvraag aan Adviseur SodM

Geachte adviseur,

Nobian Salt B.V., heeft op 7 december 2021 op grond van de Wabo een aanvraag om een omgevingsvergunning ingediend voor de activiteiten handelen in strijd met regels van de ruimtelijke ordening, werk of werkzaamheden uitvoeren en kappen.

De aanvraag betreft het realiseren van een distributieleidingtracé en een transportleidingtracé ten behoeve van zoutwinning.

Procedure
Deze aanvraag is ingeschreven onder nummer 6567615. Voor deze aanvraag geldt de uitgebreide procedure van 6 maanden.

Regulier advies
Als regulier adviseur wordt u in staat gesteld advies te geven, maar u bent dit niet verplicht. Indien volgens u van toepassing, vraag ik u om advies te geven betreffende deze aanvraag, met inbegrip van het controleren van het overige advies op compleetheid, alsmede controle op mogelijke onderlinge conflictsituaties van de voorschriften van andere adviseurs. U ontvangt van ons bericht wanneer het overige advies is ontvangen. Graag ontvangen wij het advies uiterlijk 28 februari 2022.

Uw advies kunt u plaatsen op het Omgevingsloket online bij de aanvraag, onder 'Documenten', of toezenden via mijnbouwvergunningen@minezk.nl. Alle stukken kunt u vinden in Olo. De aanvraag is als bijlage meegezonden.

Contact
Mocht u nog vragen hebben dan kunt u contact met mij opnemen via onderstaande gegevens.

Met vriendelijke groet,

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
mijnbouwvergunningen@minezk.nl
070 –

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ingediende aanvraag/melding omgevingsvergunning

Formulierversie
2020.01

Aanvraaggegevens

Algemeen

Aanvraagnummer	6567615
Aanvraagnaam	Zoutwinning Haaksbergen - leidingen Haaksbergen
Uw referentiecode	BH2786
Ingediend op	07-12-2021
Soort procedure	Onbekend
Projectomschrijving	In kader van de beoogde zoutwinning Haaksbergen dienen diverse ondergrondse leidingen te worden aangelegd. Onderhavige aanvraag heeft betrekking op het distributieleidingtracé en het deel van het transportleidingtracé in de gemeente Haaksbergen.
Opmerking	-
Gefaseerd	Nee
Blokkerende onderdelen weglaten	Nee
Persoonsgegevens openbaar maken	Ja
Kosten openbaar maken	Nee
Bijlagen die later komen	-
Bijlagen n.v.t. of al bekend	-

Bevoegd gezag

Naam:	Ministerie van EZ (mijnbouw)
Bezoekadres:	Bezuidenhoutseweg 73 2594 AC Den Haag
Postadres:	Postbus 20401 2500 EK Den Haag
E-mailadres:	mijnbouwvergunningen@minezk.nl
Website:	www.rijksoverheid.nl
Contactpersoon:	mijnbouwvergunningen@minezk.nl

Overzicht bijgevoegde modulebladen

Aanvraaggegevens

Aanvragergegevens

Locatie van de werkzaamheden

Werkzaamheden en onderdelen

- Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening
  - Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening
- Kappen
  - Kappen
- Werk of werkzaamheden uitvoeren
  - Werk of werkzaamheden uitvoeren

Bijlagen

Kosten

Aanvrager bedrijf

1 Bedrijf

KvK-nummer	32071004
Vestigingsnummer	000017093317
(Statutaire) naam	Nobian Salt B.V.
Handelsnaam	Nobian Salt B.V.

2 Contactpersoon

Geslacht	☑ Man ☐ Vrouw
Voorletters	
Voorvoegsels	-
Achternaam	
Functie	

3 Vestigingsadres bedrijf

Postcode	7554RS
Huisnummer	27
Huisletter	-
Huisnummertoevoeging	-
Straatnaam	Boortorenweg
Woonplaats	Hengelo

4 Correspondentieadres

Adres	Boortorenweg 27 7554RS Hengelo

5 Contactgegevens

Telefoonnummer	
Faxnummer	-
E-mailadres	@nobian.com

Gemachtigde bedrijf

1 Bedrijf

KvK-nummer	56515154
Vestigingsnummer	000026060930
(Statutaire) naam	HaskoningDHV Nederland B.V.
Handelsnaam	Royal HaskoningDHV

2 Contactpersoon

Geslacht	☑ Man ☐ Vrouw
Voorletters	
Voorvoegsels	-
Achternaam	
Functie	

3 Vestigingsadres bedrijf

Postcode	9723CV
Huisnummer	25
Huisletter	a
Huisnummertoevoeging	-
Straatnaam	Euvelgunnerweg
Woonplaats	Groningen

4 Correspondentieadres

Postbus	8064
Postcode	9702KB
Plaats	Groningen

5 Contactgegevens

Telefoonnummer	
Faxnummer	-
E-mailadres	

6 Akkoordverklaring

Akkoordverklaring	☑ Hierbij verklaar ik dat ik de aanvraag/melding naar waarheid heb ingevuld, dat ik correspondentie over mijn aanvraag/melding wil ontvangen op het door mij opgegeven e-mailadres of op het door mij opgegeven adres van de berichtenbox en dat ik weet dat er kosten verbonden kunnen zijn aan het indienen van een aanvraag.

Locatie

1 Kadastraal perceelnummer

Burgerlijke gemeente	Haaksbergen
Kadastrale gemeente	Haaksbergen
Kadastrale sectie	P
Kadastraal perceelnummer	1172
Bouwplannaam	Leidingtracés Haaksbergen
Bouwnummer	-
Gelden de werkzaamheden in deze aanvraag/melding voor meerdere adressen of percelen?	☑ Ja ☐ Nee
Specificatie locatie	zie bijlagen 1, 6, 7 en 8

2 Eigendomssituatie

Eigendomssituatie van het perceel	☐ U bent eigenaar van het perceel ☐ U bent erfpachter van het perceel ☐ U bent huurder van het perceel ☑ Anders
Uw belang bij deze aanvraag	met de grondeigenaren zijn overeenkomsten afgesloten om de leidingen te mogen leggen en te gebruiken.

3 Toelichting

Eventuele toelichting op locatie	zie bijlage 1

Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening

1 Handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening

Met welke regels voor ruimtelijke ordening zijn de voorgenomen werkzaamheden in strijd?	☑ Bestemmingsplan ☑ Beheersverordening ☐ Exploitatieplan ☐ Regels op grond van de provinciale verordening ☐ Regels op grond van een AMvB ☐ Regels van het voorbereidingsbesluit
Beschrijf hoe en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden in strijd zijn met de regels voor ruimtelijke ordening.	zie bijlage 1
Beschrijf het huidige gebruik van de gronden of het bouwwerk.	zie bijlage 1
Beschrijf het beoogde gebruik van de gronden of het bouwwerk.	ondergrondse leidingtracés tbv zoutwinningsactiviteiten
Beschrijf de gevolgen van het beoogde gebruik voor de ruimtelijke ordening.	Huidig gebruik blijft onveranderd, met de aantekening dat ter plaatse van de leidingtracés geen bouwwerken gerealiseerd mogen worden.
Is het beoogde gebruik tijdelijk van aard?	☐ Ja ☑ Nee
Hebt u een rapport nodig waarin de archeologische waarde van het terrein dat zal worden verstoord in voldoende mate is vastgelegd?	☑ Ja ☐ Nee
Wordt er afgeweken van het exploitatieplan?	☐ Ja ☑ Nee

Kappen

1 Kappen

Wat wilt u gaan doen?	☑ Kappen ☐ Anders
Om hoeveel houtopstanden gaat het?	3
Beschrijf per houtopstand om welk soort houtopstand het gaat.	zie bijlage 10
Beschrijf per houtopstand de locatie op het voor-, zij-, of achtererf.	zie bijlage 10
Geef per houtopstand de diameter van de stam in centimeter, gemeten op 1,30 m boven het maaiveld.	zie bijlage 10
Beschrijf per houtopstand of er een mogelijkheid is tot herbeplanten en, zo ja, of u dat van plan bent. Geef in het geval van herbeplanten aan op welke locatie en met welke soorten u dat wilt gaan doen.	De houtopstanden worden gekapt deels tbv de aanleg van de leidingtracés en deels ten behoeve van de ontwikkeling van het Industrieterrein Stepelerveld (i.o.v. gemeente Haaksbergen). Beide projecten vinden aansluitend plaats. Afgestemd is dat de vergunning voor het kappen wordt aangevraagd tbv project Zoutwinning Haaksbergen. Herplanten van de bomen wordt afgestemd met de gemeente.
Geef eventueel een toelichting op wat u gaat doen.	zie bijlage 1 en bijlage 10

Werk of werkzaamheden uitvoeren

1 Werk of werkzaamheden uitvoeren

Binnen welk bestemmingsplan zullen de werken, geen bouwwerk zijnde, of werkzaamheden worden uitgevoerd?	zie bijlage 1
Welke werken, geen bouwwerken zijnde, of welke werkzaamheden zullen worden uitgevoerd?	zie bijlage 1
Wordt grond afgevoerd naar een andere locatie?	☑ Ja ☐ Nee
Geef aan om hoeveel m^3 af te voeren grond het gaat.	0
Geef het adres van de locatie waarnaar de grond wordt afgevoerd.	volume en locatie volgen zodra bekend
Zijn er obstakels aanwezig die in de weg staan voor het uitvoeren van het werk of de werkzaamheid?	☑ Ja ☐ Nee
Staat in het bestemmingsplan dat een rapport moet worden overlegd waarin de archeologische waarde is vastgelegd van het terrein dat zal worden verstoord?	☑ Ja ☐ Nee

Bijlagen

Formele bijlagen

Naam bijlage	Bestandsnaam	Type	Datum ingediend	Status document
A1_machtiging_RHDHV	A1_machtiging RHDHV.pdf	Anders	07-12-2021	In behandeling
B2a_natuurtoets	B2a_Flora- fauna- en NNN toetsing leidingtrace Haaksbergen definitief.pdf	Anders Gegevens Handelen in str jd met regels ruimtelijke ordening	07-12-2021	In behandeling
B2b-addendum_natuur-toets	B2b-addendum natuurtoets.pdf	Gegevens werk of werkzaamheden uitvoeren Gegevens Handelen in str jd met regels ruimtelijke ordening	07-12-2021	In behandeling
B3a_Archeologisch_O-nderzoek-verkennend	B3a_Archeologisch Onderzoek-verk-ennend.pdf	Gegevens werk of werkzaamheden uitvoeren Gegevens Handelen in str jd met regels ruimtelijke ordening	07-12-2021	In behandeling
B3b-archeologie_aan-vullend trans.leiding	B3b_transportt-race karterend booronderzoek_-concept-incl b jlagen.pdf	Gegevens werk of werkzaamheden uitvoeren Gegevens Handelen in str jd met regels ruimtelijke ordening	07-12-2021	In behandeling
B3c_archeologisch aanvullend-distr.tracé	B3c_wijziginge-n distributietrace Haaksbergen.pdf	Gegevens werk of werkzaamheden uitvoeren Gegevens Handelen in str jd met regels ruimtelijke ordening	07-12-2021	In behandeling
B4-archeologie_Haak-sbergen_P_1525	B4- archeologie Haaksbergen P 1525.pdf	Gegevens werk of werkzaamheden uitvoeren Gegevens Handelen in str jd met regels ruimtelijke ordening	07-12-2021	In behandeling
B5_bodemonderzoek	B5_OO_Hbt20041-_20200803.pdf	Gegevens werk of werkzaamheden uitvoeren Gegevens Handelen in str jd met regels ruimtelijke ordening	07-12-2021	In behandeling
B6_transportleidingtrace	B6_transportleiding-trace-.pdf	Situatietekening Werk of werkzaamheden uitvoeren	07-12-2021	In behandeling
B7_distributieleidingtrace	B7_distr butietrace-tm H07 Nobian Haaksbergen rev2.pdf	Situatietekening Werk of werkzaamheden uitvoeren	07-12-2021	In behandeling

Naam bijlage	Bestandsnaam	Type	Datum ingediend	Status document
		Gegevens Handelen in str jd met regels ruimtelijke ordening		
B8a_kad.kaart transportleidingtrace	B8a_Transport--Haaksbergen-kad-.pdf	Gegevens werk of werkzaamheden uitvoeren Situatietekening Werk of werkzaamheden uitvoeren Gegevens Handelen in str jd met regels ruimtelijke ordening	07-12-2021	In behandeling
B8b_Kad.kaart distributietrace	B8b_Distributie-Haaksbergen-kad.pdf	Gegevens werk of werkzaamheden uitvoeren Situatietekening Werk of werkzaamheden uitvoeren Gegevens Handelen in str jd met regels ruimtelijke ordening	07-12-2021	In behandeling
B9_Voortoets_zoutwinning_haaksbergen	B9_Voortoets_zoutwinning haaksbergen.pdf	Gegevens werk of werkzaamheden uitvoeren Gegevens Handelen in str jd met regels ruimtelijke ordening	07-12-2021	In behandeling
B10a_locaties_houtopstanden_bomenkap	B10a_locaties houtopstanden bomenkap.pdf	Situatietekening kappen	07-12-2021	In behandeling
B10b_toelichting_kappen	B10b_toelichting kappen.pdf	Situatietekening kappen Gegevens houtopstanden	07-12-2021	In behandeling
B13_overzicht_leidingtraces	B13_overzicht leidingtraces.pdf	Situatietekening Werk of werkzaamheden uitvoeren	07-12-2021	In behandeling
M00_MER_hoofdrapport	BH5570 MER 20210901.pdf	Gegevens Handelen in str jd met regels ruimtelijke ordening	07-12-2021	In behandeling
M01_MER_publiekssamenvatting	BH5570 MER publiekssamenvatting 20210902.pdf	Gegevens Handelen in str jd met regels ruimtelijke ordening	07-12-2021	In behandeling
M02_MER_b jlagenrapport	BH5570 MER b jlagenrapport.pdf	Gegevens Handelen in str jd met regels ruimtelijke ordening	07-12-2021	In behandeling
B1_ruimtelijke onderbouwing	B1_ROB 20211130 leidingtraces in Haaksbergen tm H07.pdf	Anders Gegevens werk of werkzaamheden uitvoeren Gegevens Handelen in str jd met regels ruimtelijke ordening	07-12-2021	In behandeling
B11_toelichting werkz.heden en kappen	B11_Toelichting werk werkzaamheden en kappen tm H07.pdf	Gegevens werk of werkzaamheden uitvoeren	07-12-2021	In behandeling
b12_verzoek_opnemen voorschrift	B12_verzoek opnemen voorschrift.pdf	Gegevens werk of werkzaamheden uitvoeren Gegevens Handelen in str jd met regels ruimtelijke ordening	07-12-2021	In behandeling

Kosten

Projectkosten

Wat zijn de geschatte kosten voor het totale project in euro's (exclusief BTW)?	3500000

From: Mijnbouw vergunningen <mijnbouwvergunningen@minezk.nl>
Sent: woensdag 12 januari 2022 15:56
To: SodM Vergunningen @sodm.nl>
Subject: verzoek update advisering aanvraag ov fase 1 Haaksbergen V -11192

Datum : 12 jan 2022
Betreft : ZO -Haaksbergen - Zoutwinning
OLO nr.: 6172729

Geachte adviseur,

Zojuist hebben wij advies ontvangen van de provincie Overijssel. Deze sturen wij als bijlage mee. Graag vernemen wij van u de stand van zaken betreffende jullie advisering inzake de aanvraag.

Met vriendelijke groet,

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
mijnbouwvergunningen@minezk.nl
070-3796970 (algemeen telefoonnummer FO tussen 10:00 - 12:00 uur)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.

The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

3A

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 118 86 71
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directie Warmte en Ondergrond

Per e-mail verzonden aan mijnbouwvergunningen@minezk.nl

Inlichtingen bij

Telefoon 038
@overijssel.nl

Datum	**Kenmerk**	**Bijlagen**	**Uw brief**	**Uw kenmerk**
11.01.2022	2021/0267439	1	16.11.2021	OLO 6172729 dossier V11192

Onderwerp: Advies op aanvraag omgevingsvergunning Nouryon Salt BV Haaksbergen

Geachte heer ,

Op 16 november 2021 heeft u ons verzocht u te adviseren op de aanvraag om omgevingsvergunning - fase 1 van Nouryon Salt B.V. (hierna Nouryon) voor zoutwinning in Haaksbergen. Deze aanvraag om een omgevingsvergunning eerste fase heeft betrekking op de activiteiten 'het oprichten en in werking hebben van een inrichting en mijnbouwwerk' en op 'het handelen in strijd met de regels van de ruimtelijke ordening'. De aanvraag betreft het boren van 12 zoutputten in de gemeente Haaksbergen. Het onderdeel 'bouw' komt in de aanvraag fase 2 aan de orde.

Wij hebben ons advies afgestemd met de gemeenten Haaksbergen en Hengelo en met het waterschap Vechtstromen. Wij merken op dat het waterschap u zal adviseren over de gevolgen van de verwachte bodemdaling op het watersysteem. De gemeente Haaksbergen moet een verklaring van geen bedenkingen afgeven voor het gebruik van gronden of bouwwerken waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan. Wij adviseren niet op deze punten.

Algemeen

Advies op onderdelen die mogelijk buiten de Wabo vallen
De aanvraag bevat 52 documenten. Sommige daarvan horen bij het Milieueffectrapport (het MER). Anderen horen volgens ons meer in het winningsplan thuis dan in de Wabo-aanvraag. Desondanks geven wij een reactie op alle documenten, voor zover wij dat nodig vinden.

Onderbouwing locatiekeuze

Wij adviseren een update van de onderbouwing van de locatieafweging te laten opstellen en deze bij het MER te laten voegen. Voor zover wij in de veelheid van documenten na kunnen gaan, is de locatiekeuze gebaseerd op een analyse uit 2008 (aanvraag bijlage 3-13), die gebaseerd is op informatie uit 2006. Wij betwijfelen of dit nog volstaat wat betreft actualiteit en juistheid van gegevens om de locatiekeuze op af te wegen.

De Commissie voor de m.e.r. heeft in haar advies vooraf een aantal duidelijke zaken meegegeven over de locatieafweging welke in het MER in ieder geval terug moet komen:

- Een onderbouwing van de gekozen locatie Haaksbergen vanuit de ligging en eigenschappen van het zout, de winbaarheid en de milieueffecten;
- De geologische opbouw van het gebied waarin ook de nieuwste beschikbare informatie is verwerkt inclusief gegevens uit het grensgebied in Duitsland;
- Geef aan of en hoe het milieubelang een rol heeft gespeeld bij het laten afvallen van alternatieven op de andere locaties Beurse en Sluiterveld. Vul daarom tabel 3-1 aan voor alle drie de locaties met de milieuargumenten. De Commissie adviseert om alternatieven en varianten te beschrijven en aan te geven hoe milieukundige effecten van deze alternatieven en varianten een rol hebben gespeeld bij het opstellen van het huidige winningsplan. Met alternatieven wordt gedoeld op de winningsgebieden Buurse, Sluitersveld en Haaksbergen en met varianten wordt gedoeld op aantal en locaties van winningsputten en de leidingtracés van het vigerende winningsplan Haaksbergen. Met milieukundige effecten wordt gedacht aan bodemdaling, seismiciteit, de aanleg van leidingen, lekrisco's en de gevolgen daarvan op woningen, infrastructuur, bodem, natuur, waterhuishouding en cultuurhistorische en archeologische waarden.

Met name dat laatste punt zit niet goed in het MER en in bijlage 3-13 verwerkt. In bijlage 3-13 wordt op een aantal aspecten een waardering toegekend aan de 3 locaties, een zogenoemde rating. Er is een samenvatting opgenomen en er wordt verwezen naar een bijlage voor de toelichting op deze rating. Deze bijlage zit niet bij de stukken. De conclusie van bijlage 3-13 geeft een beknopte afweging op de aspecten:
- wonen, werken en recreëren;
- water;
- natuur en landschap en cultuur.

De waardering per deelgebied is zeer beknopt. Dit geeft geen invulling aan het advies van de Commissie m.e.r. om voor de 3 alternatieven/deelgebieden aan te geven hoe milieueffecten een rol spelen in de keuze voor het gebied.

Bodemdaling

<u>Duur caverne-ontwikkeling is onduidelijk</u>

Uit de aanvraag blijkt dat zoutkruip en de daaruit volgende bodemdaling vooral optreden tijdens de ontwikkelingsfase van de cavernes. Nadat cavernes zijn afgesloten, neemt de druk in de cavernes geleidelijk toe, waardoor de bodemdaling afneemt tot een zeer laag niveau. De duur van de ontwikkeling van de cavernes is daarmee een belangrijk uitgangspunt in de prognose van bodemdaling. De aanvraag is op dit punt onduidelijk. In de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor het MER staat dat de ontwikkeling van een caverne tussen 6 en 15 jaar duurt. Volgens het MER duurt dit 15 tot 20 jaar, volgens de toelichting op de aanvraag (bijlage 1) 10 tot 15 jaar en volgens de ruimtelijke onderbouwing (bijlage 4) 5 tot 15 jaar. Wij vragen ons af welke duur de basis heeft gevormd voor de bodemdalingsprognose en hoe betrouwbaar die is, gezien de variatie in de genoemde getallen.

<u>Prognose bodemdaling</u>

De bodemdalingsprognoses genoemd in de aanvraag en in het MER zijn gebaseerd op stukken uit de periode 2010-2012 (bijlagen 3-8 tot en met 3-17 en bijlagen 5 en 6). Op basis van deze documenten is de prognose voor bodemdaling 25-34 cm over 50 jaar (diepste punt in bodemdalingskom)

Nouryon heeft in de NRD voor het MER aangegeven dat zij het vigerende winningsplan zal aanpassen naar huidige inzichten. Wij merken op dat Nouryon niet heeft aangegeven om welke huidige inzichten het gaat en kunnen niet opmaken of onder de aanpassing ook een herberekening van bodemdaling op basis van huidige inzichten moet worden verstaan. Ons inziens is op basis van het KEM-17 rapport uit 2020 (in opdracht van SodM) en uw eigen voorwaarde in uw instemming-besluit van 2014, een herberekening nodig van de te verwachten bodemdaling. In onze brief (inclusief bijlage) met ons advies op het NRD[1]

[1] Brief aan de minister van Economische Zaken en Klimaat d.d. 2 maart 2021 kenmerk 2021/0036819

hebben wij dit nader toegelicht. Het is voor ons niet duidelijk of de prognose van de bodemdaling is berekend met de nieuwste geologische inzichten. Zolang dit niet duidelijk is, kunnen wij geen waarde hechten aan de rapportages over bodemdalingseffecten (bijlagen 3-19 en 3-20). Wij adviseren u om Nouryon een verslaglegging bij te laten voegen waarin Nouryon een zo goed mogelijke uitleg geeft over hoe zij de bodemdaling heeft berekend, inclusief duidelijk literatuurverwijzingen. Bodemdaling is een wezenlijk gevolg van dit project en het is daarom van groot belang de kennis hierover optimaal is.

Effecten van bodemdaling op gebouwen en infrastructuur
In het rapport 'Effecten van bodemvervorming door zoutwinning te Haaksbergen' (Royal HaskoningDHV – bijlage 3-19) worden effecten van bodemdaling op gebouwen en infrastructuur inzichtelijk gemaakt. In hoofdstuk 3 staan een aantal toetsingsparameters genoemd, met een verwijzing naar bijlage 2, waarin een uitleg van deze toetsingsparameters is opgenomen. Deze bijlage ontbreekt echter, evenals bijlage 3 en 4. Zodoende is het voor ons onduidelijk wat dit rapport nu precies inzichtelijk maakt.

Bodemonderzoek nulsituatie

Bij de aanvraag zijn twee bodemonderzoeken gevoegd:
- een historisch bodemonderzoek (bijlage 3-22 - Stantec);
- een verkennend bodemonderzoek toekomstig pompstation Haaksbergen (bijlage B-15, Stantec).

Het onderzoek voor het pompstation Stepelerveld is uitgevoerd met het standaard analysepakket voor verkennend bodemonderzoek voor grond- en grondwater, conform de NEN 5740.

Voor de boorlocaties moet nog een nulsituatie-onderzoek plaatsvinden. Wij verwachten dat Nouryon op die locaties (in potentie) bodemverontreinigende mijnbouwhulpstoffen gaat inzetten, waarvan de componenten mogelijk niet allemaal binnen het standaard stoffenpakket landbodem- en grondwateronderzoek (NEN 5740) vallen. Wij adviseren Nouryon voorafgaande aan het nulsituatie-onderzoek een stoffenlijst te laten indienen, op basis van de in te zetten mijnbouwhulpstoffen. Het analysepakket moet aangepast zijn op deze stoffenlijst.

Effecten op de natuur

Het aspect gebiedsbescherming is volgens ons correct behandeld in de vergunningaanvraag. Het aspect soortenbescherming is behandeld in het rapport Eelerwoude - Toetsing flora en fauna en NNN Leidingtracé Haaksbergen (aanvraag bijlage B03-7). Dit rapport roept de nodige vragen op. Mogelijke effecten op de natuur zijn volgens ons nog onvoldoende uitgewerkt. Effecten op lijnelementen voor vleermuizen, effecten op weidevogels en effecten voor kleine marterachtigen zijn niet of onvoldoende beschreven. Een ontheffing Wet natuurbescherming (Wnb) is wellicht noodzakelijk.

Lijnelementen vleermuizen
In het rapport staat op bladzijde 73: "Voor de aanleg worden binnen het projectgebied bomen gekapt die behoren tot een bomenrij of een bosperceel buiten de bebouwde kom." Het wordt niet duidelijk gemaakt waar precies bomen gekapt worden, hoeveel bomen het zijn, en of deze in een laanbomenrij of houtwalrij staan. Indien de bomen in een rij staan dan kan dit een lijnelement zijn die door foeragerende vleermuizen gebruikt worden. Indien er een gat in dit lijnelement ontstaat kan het zijn dat er een vliegroute voor bepaalde vleermuissoorten verloren gaat. Dit is op basis van het MER niet vaststellen.

Weidevogels
Op bladzijde 75 worden broedvogels beschreven. Aan- of afwezigheid van bodembroedende weidevogels is niet beschreven. De werkzaamheden zullen hoofdzakelijk gaan plaatsvinden op akkers en weilanden. De kans is dat daar ook weidevogels broeden. Daar wordt in het rapport niets over gezegd.

Er wordt op bladzijde 81 aangegeven dat: "de voorbereidende werkzaamheden (kappen van beplanting en het verwijderen van bijvoorbeeld ruigte in een houtwal) buiten de broedperiode worden uitgevoerd."

Kleine marterachtigen
Het wordt niet duidelijk gemaakt waar en hoeveel oppervlakte ruigtekruiden/struiken verwijderd wordt. Deze terreinen worden gebruikt door de kleine marterachtigen (bv. wezel en egel) ook als beschermde vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen.

Om bovenstaande redenen is het niet uit te sluiten dat voor de activiteit toch een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk is.

Overigens is dit ook een conclusie (bladzijde 81) uit het rapport: "Wanneer maatregelen ter voorkoming van effecten mogelijk zijn, worden overtredingen van verbodsbepalingen voorkomen. Wanneer dit niet mogelijk is, is de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk."

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Overijssel.

4

From: Mijnbouw vergunningen <mijnbouwvergunningen@minezk.nl>
Sent: woensdag 12 januari 2022 16:37
To: SodM Vergunningen @sodm.nl>
Subject: verzoek stavaza advisering MER Zoutwinning Haaksbergen

Datum : 12 jan 2022
Betreft : Haaksbergen uitgebreide MER

Geachte adviseur,

Wij hebben van verschillende adviseurs advies ontvangen inzake het MER Haaksbergen. Hoe ver zijn jullie met de advisering?

Met vriendelijke groet,

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
mijnbouwvergunningen@minezk.nl
070-3796970 (algemeen telefoonnummer FO tussen 10:00 - 12:00 uur)

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is gezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen.
De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message.
The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Van:
Verzonden: maandag 24 januari 2022 17:18
Aan:
Onderwerp: RE: Nobian ADV-7280 (nu nog in 1 procedure)

Hallo

In het overleg is het aanvragen van een leeg gebouw besproken. De aanvraag voor omgevingsvergunning betreft dan de activiteit bouwen. Er zijn dan twee opties. De gemeente wordt voor het vergunnen van de 'lege schil' bevoegd gezag of EZK.

Het milieugedeelte zal dan blijven meelopen in de huidige aanvragen. Nobian, de gemeente en EZK gaan zich beraden hierover.

Fijne avond,

Van: @sodm.nl>
Verzonden: maandag 24 januari 2022 14:21
Aan: @minezk.nl>; @minezk.nl>; @sodm.nl>
CC: mijnbouwvergunningen <mijnbouwvergunningen@minezk.nl>; SodM Vergunningen <Vergunningen@sodm.nl>
Onderwerp: Nobian ADV-7280 (nu nog in 1 procedure)

Hallo

Voor vanmiddag gaat het ons niet lukken om aan te sluiten bij het gesprek van Nobian.
Graag willen wij jullie even kort sluiten of wij hier dezelfde gedachte over hebben.

De eerste gedachtenpunten die bij ons naar boven komen zijn:
1: Hoe sluit dit aan bij de integrale gedachte van het MER en reeds ingediende procedures?
2: In hoeverre versnippert de procedure als het pompstation apart van de rest behandeld wordt?
3: Wat betekend dat mogelijk in verschuiving van bevoegdheden als het pompstation apart van de rest wordt gezet?
4: Wat zijn de eventuele gevolgen voor SodM toezicht?

Komende donderdag is er ook een gesprek met Nobian, EZK en SodM. We willen dan graag ook dit onderwerp bespreken.

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

Van:
Verzonden: maandag 24 januari 2022 15:15
Aan: @nobian.com'
CC:
Onderwerp: Verhindering overleg maandag 16.00

Geachte heer , Beste ,

Vanuit SodM lukt het ons niet om op deze korte termijn aan te schuiven.
Wij zijn verhinderd voor het geplande overleg. EZK heb ik vanmiddag dit telefonisch ook medegedeeld.

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

Van:
Verzonden: woensdag 26 januari 2022 09:16
Aan:

Onderwerp: Verslag overleg 19 januari 2022 EZK SodM - procedures Nobian Haaksbergen

Hallo Allen,

Hierbij het gespreksverslag.
Als er nog zaken ontbreken of onjuist zijn weergegeven dan zie ik de reacties graag tegemoet.

Verslag overleg d.d. 19 januari 2022 tussen EZK-SodM over vergunningen procedures bovengrond in relatie met vergunningen procedures ondergrond m.b.t. Nobian Haaksbergen

Aanwezigen EZK

Aanwezigen SodM

SodM geeft een inleiding:
De procedures Winningsplan, MER en Wabo milieu hebben op diverse onderdelen veel overlap met elkaar. Met name de onderdelen bodemdaling, ontwerpparameters cavernes, ontwerp mijnbouwputten en de locatiekeuze van de mijnbouwputten en cavernes.

Op 13 januari 2022 heeft er een overleg tussen EZK en SodM over het Winningsplan plaatsgevonden. Het sluitingsplan op hoofdlijnen ontbreekt waardoor het niet mogelijk is om advies uit te brengen. SodM heeft dit volgens afspraak op 13 januari jl. formeel teruggekoppeld aan EZK. Voor de helderheid is ook verwezen naar de eerdere opmerkingen van SodM op dit onderdeel en de reactie van Nobian zelf dat de gewenste informatie in Q2 2022 opgeleverd gaat worden. Nu er geen beoordeling op o.a. de bodemdaling uitgevoerd kan worden heeft dat ook effect in de voorliggende MER en de daaropvolgende Wabo procedures. Daar kan volgens SodM de beoordeling op de MER ook niet uitgevoerd worden, wat tot een negatief advies zal leiden omdat negatieve milieu effecten niet uit te sluiten zijn.

Voor de beoordeling Wabo procedures bouwen (fase 2 van de aanvraag) hoeft dit geen directe belemmering te zijn, wel kan uit de beoordeling locatiekeuze van de mijnbouwputten en cavernes in het kader van het Winningsplan een risico volgen dat de nu voorliggende locaties niet geschikt zijn. Indien EZK het wenselijk vindt om fase 2 van de aanvraag (Wabo procedures bouwen) door te zetten dan worden er disclaimers in het SodM-advies opgenomen. Doordat Nobian heeft gekozen voor een gefaseerde Wabo (aanvraag) procedure, zal de vergunning pas in werking treden als op alle aangevraagde onderdelen positief is beschikt.
Overigens staat Nobian al circa 5 jaar onder verscherpt toezicht van toezichthouder SodM waarvan het ontbreken van sluitingsplannen op hoofdlijnen ook een groot onderdeel is, deze ontbreekt ook nu weer bij het ingediende Winningsplan.

In de onderlinge gedachtewisselingen is gesproken over de koppelingen tussen MER, Wabo en Winningsplan en tot hoever de beoordelingen en adviezen per procedure uitgevoerd kunnen worden en waar de aangeleverde informatie in verschillende procedures wel of niet in samenhang beoordeeld/geadviseerd kunnen of moeten worden. Er is ook gesproken over welke adviesverzoeken m.b.t. de Wabo aanvragen van de putlocaties reeds bij SodM zijn ingediend en welke niet. Volgens SodM zijn er 5 van de 12 adviesverzoeken ontvangen, waarbij EZK aangaf aan dit te checken. EZK gaf ook aan dat bij een gefaseerde aanvraag de gehele omgevingsvergunning

pas in werking treed als de laatste (deel)vergunning is verleend. Inmiddels heeft EZK een overzicht gestuurd van de 12 OLO-nummers, de adviesverzoeken zullen tzt volgen.
EZK heeft ook aangegeven het wenselijk te vinden, vanwege de voortgang dat SodM de EZK adviesverzoeken over de fase 2 Wabo aanvragen alvast beoordeelt/adviseert.

Afgesproken is om de voorwaarden uit het NRD in detail te checken met de nu voorliggende MER. De zaakbehandelaren (en) van zowel EZK als SodM zullen hiertoe de inhoud van de NRD en het MER doornemen en dit in een vervolgafspraak, samen met een nieuw te maken planning van de SodM adviestermijnen van de Nobian MER en Wabo aanvragen fase 1 en 2, bespreken. EZK neemt het initiatief voor het plannen van een vervolgafspraak met de zaakbehandelaren. De uitkomsten van deze bespreking wordt met de rest van de op 19 januari jl. aanwezige groep gecommuniceerd.

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

Van:
Verzonden: maandag 31 januari 2022 14:11
Aan: @nobian.com'
Onderwerp: Afspraak morgen pompgebouw Haaksbergen

Hallo

Morgen hebben we een meeting over het pompgebouw Haaksbergen.
In de ochtend ben ik mee met een inspectie, ik weet niet of ik het ga redden.

Zou je mij even kunnen bellen, wat wel\niet mogelijk is.
06 –

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

Van:
Verzonden: woensdag 2 februari 2022 17:13
Aan:
Onderwerp: RE: Overzicht van ingediende vergunningsaanvragen

Hallo ,

Dank voor het overzicht, dat is verhelderend!
Ik zie de uitnodiging tzt wel tegemoet.

Fijne avond!

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

Van: @nobian.com>
Verzonden: woensdag 2 februari 2022 16:59
Aan: @sodm.nl>
CC: @minezk.nl>; @nobian.com>
Onderwerp: Overzicht van ingediende vergunningsaanvragen

Beste

Zoals besproken hierbij een overzicht van de vergunningsaanvragen zoals die zijn ingediend bij de diverse instanties t.b.v. ons project Nobian Zoutwinning Haaksbergen.
Ik zal binnenkort een afspraak maken om even nader kennis te maken en een toelichting op het project te geven.

M.vr.gr.

Nobian | Industrial Chemicals
M: +31 6

Nouryon Industrial Chemicals B.V.
Van Asch van Wijckstraat 53 | 3811 LP Amersfoort
The Netherlands

www.nobian.com

The information contained in this message, including any attachments, may be privileged and confidential and is intended only for the use of the individual and/or entity identified in the address of this message. If you are not an intended recipient, please notify the sender and delete and destroy this message, including any back-up copies. Please refer to www.nobian.com/en/nobian-legal-entities for further legal information regarding the sending entity if from the EU, Norway, Turkey, Ukraine or Switzerland.

9A

Aanvraag	Status	bevoegd gezag	datum indiening	(OLO-)nummer	ontvangstbevestiging		datum	kenmerk
Fase 1 (milieu en ruimtelijke ordening)					**datum**	**kenmerk**	**besluit**	**besluit**
Zoutwinning Haaksbergen	in procedure	Ministerie van EZK	18-6-2021	6172729	16-8-2021	V-11192		
Fase 2 (bouwen)								
Pompstation Stepelerveld	in procedure	Ministerie van EZK	23-7-2021	6175799	16-8-2021	V-12181		
Zoutwinningslocatie H-01	in procedure	Ministerie van EZK	24-7-2021	6268661	16-8-2021	V-12182		
Zoutwinningslocatie H-02	in procedure	Ministerie van EZK	23-7-2021	6268401	16-8-2021	V-12183		
Zoutwinningslocatie H-03	in procedure	Ministerie van EZK	23-7-2021	6268455	16-8-2021	V-12184		
Zoutwinningslocatie H-04	in procedure	Ministerie van EZK	23-7-2021	6268477	16-8-2021	V-12185		
Zoutwinningslocatie H-05	in procedure	Ministerie van EZK	23-7-2021	6268499	16-8-2021	V-12186		
Zoutwinningslocatie H-06	in procedure	Ministerie van EZK	31-8-2021	6339251	31-8-2021	zie (OLO-)nummer		
Zoutwinningslocatie H-07	in procedure	Ministerie van EZK	2-9-2021	6340477	2-9-2021	zie (OLO-)nummer		
Zoutwinningslocatie H-08	in procedure	Ministerie van EZK	2-9-2021	6340589	2-9-2021	zie (OLO-)nummer		
Zoutwinningslocatie H-09	in procedure	Ministerie van EZK	2-9-2021	6340717	2-9-2021	zie (OLO-)nummer		
Zoutwinningslocatie H-10	in procedure	Ministerie van EZK	2-9-2021	6340813	2-9-2021	zie (OLO-)nummer		
Zoutwinningslocatie H-11	in procedure	Ministerie van EZK	2-9-2021	6340889	2-9-2021	zie (OLO-)nummer		
Zoutwinningslocatie H-12	in procedure	Ministerie van EZK	2-9-2021	6340949	2-9-2021	zie (OLO-)nummer		
Leidingtracés								
Transportleiding Hengelo	verleend	gemeente Hengelo	20-8-2021	6321097	1-9-2021	O-2021-0486	15-11-2021	O-2021-0486-6321097
Transportleiding Haaksbergen	*ingetrokken*	*gemeente Haaksbergen*	*20-8-2021*	*6321047*	*12-10-2021*	*D-119906*		
Distributietracé t/m H-05	*ingetrokken*	*gemeente Haaksbergen*	*20-8-2021*	*6321139*	*12-10-2021*	*D-119907*		
Transport- en distributieleidingtracé (tm H-07) in Haaksbergen (handelen in strijd ro/werk- en werkzaamheden/kappen)	in procedure	Ministerie van EZK	7-12-2021	6567615	7-12-2021	zie (OLO-)nummer		
Kruisen N18	in procedure	RWS	15-12-2021	85527302	20-12-2021	RWSZ2021-00022773		
Kruisen N739	verleend	Provincie Overijssel	22-12-2021	-	23-12-2021	6504764	24-1-2022	2022/0016268
Valvestation								
Omgevingsvergunning	verleend	gemeente Hengelo	7-10-2021	6426063	12-10-2021	O-2021-0581	14-12-2021	O-2021-0581-6426063
Waterwet								
Handelingen in beschermingszone Wolfbeek	*ingetrokken*	*Waterschap vechtstromen*	*6-8-2021*	*6295949*	*nvt*	*nvt*		
Zoutwinningslocatie H-01	geen vergunning nodig	Waterschap vechtstromen	19-10-2021	6450019	20-10-2021	Z - 2134558		
Zoutwinningslocatie H-02	geen vergunning nodig	Waterschap vechtstromen	19-10-2021	6453037	20-10-2021	Z - 2134559	22-12-2021	Z - 2134559/21108174
Zoutwinningslocatie H-03	geen vergunning nodig	Waterschap vechtstromen	19-10-2021	6453205	20-10-2021	Z - 2134560	22-12-2021	Z - 2134560/21108175
Zoutwinningslocatie H-04	in procedure	Waterschap vechtstromen	19-10-2021	6453343	20-10-2021	Z - 2134557		
Zoutwinningslocatie H-05	geen vergunning nodig	Waterschap vechtstromen	19-10-2021	6453503	20-10-2021	Z - 2134556	22-12-2021	Z - 2134556/21107766
Pompstation Stepelerveld	geen vergunning nodig	Waterschap vechtstromen	20-10-2021	6455313	21-10-2021	Z - 2134587/u105247	22-12-2021	Z - 2134587/21108177
Bronnering, lozing grondwater en kruisen waterstaatswerken	in procedure	Waterschap vechtstromen	2-12-2021	6540431				
Kappen								
bomen tpv leidingtracé gem Hengelo	*ingetrokken*	*gemeente Hengelo*	*6-8-2021*	*6294427*	*nvt*	*nvt*		
melding kappen provincie Overijssel	melding gedaan	Provincie Overijssel	3-12-2021	2021-013120	5-1-2022	D2022-01-000390		
Ketenpark								
Omgevingsvergunning	in procedure	gemeente Haaksbergen	22-12-2021	6605351	22-12-2021	D-124567		

Van:
Verzonden: vrijdag 4 februari 2022 15:41
Aan:
Onderwerp: Graag maandag het overleg procedures Nobian verplaatsen

Hallo

kan er maandag niet bij zijn omdat ze die hele week verlof heeft.
Gezien de samenhang vergunningen en procedures boven- en ondergrond willen wij vanuit SodM dat gesprek graag aangaan, maar dan wel als we beide kunnen.

Graag maken wij ook een nieuwe afspraak.

Voor nu alvast een fijn weekend.

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

Van:
Verzonden: dinsdag 8 februari 2022 14:26
Aan:
Onderwerp: Gesprekvoorbereiding EZK-SodM over Nobian Haaksbergen
Bijlagen: Overzicht ingediende aanvragen Nobian Haaksbergen.xlsx

Hallo

Leuk je gisteren weer even gesproken te hebben. Wat betreft het uitzoekwerk zou ik nog een overzicht voor je maken. Het onderstaande is geheel up to date tot vandaag.
Voor het gemak heb ik het overzicht procedures welke wij van Nobian hebben ontvangen bijgevoegd. Hier kun je ook de OLO-nummers zien, dat zal het zoeken voor jou hopelijk wat vergemakkelijken.
Ik heb gesproken en hij zit er positief in dat we een zoutlocatie wellicht in combinatie met de projectlocatie gaan bezoeken. Wel gaf hij aan dat we dat het beste met van Nobian kunnen kort sluiten. Dan is het programma afgestemd op vergunningverlening\advisering. Mogelijk dat tijdens het bezoek wel aansluit.

Je had nog wat technische vragen die je op de mail wou zetten. Deze ontvangen wij graag dan zullen en ik hier naar kijken en hopelijk kunnen we eerst volgende overleg hier al antwoord op geven. Ik zal nog een nieuwe afspraak inplannen zodat we met alle direct betrokkenen ook het proces en de inhoud kunnen bespreken.

Zijn er nog vragen\opmerkingen of toevoegingen dan hoor ik dat graag.

Overzicht procedures Nobian bekend bij SodM

ADV-7280 Nobian aanvraag Wabo (milieu + wijzigen bestemmingsplan) Haaksbergen gehele locatie
ADV-7267 Nobian MER Haaksbergen
ADV-7320 Nobian aanvraag bouwen, uitrit aanleggen\veranderen, werk of werkzaamheden uitvoeren zoutwinninglocatie H-12
ADV-7321 Nobian aanvraag bouwen, uitrit aanleggen\veranderen, werk of werkzaamheden uitvoeren zoutwinninglocatie H-11
ADV-7323 Nobian aanvraag bouwen, uitrit aanleggen\veranderen, werk of werkzaamheden uitvoeren zoutwinninglocatie H-09
ADV-7324 Nobian aanvraag bouwen, uitrit aanleggen\veranderen, werk of werkzaamheden uitvoeren zoutwinninglocatie H-10
ADV-7325 Nobian aanvraag bouwen, uitrit aanleggen\veranderen, werk of werkzaamheden uitvoeren zoutwinninglocatie H-08
ADV-7379 Nobian wijzigingen bestemmingsplan, kappen, werk of werkzaamheden uitvoeren leiding tracé grondgebied gemeente Haaksbergen

Korte timetabel procedures door Noubion ingediend.

18 juni 2021	Aanvraag Wabo fase 1 milieu + ro ADV-7280
1 september 2021	MER ingediend, versie 3 (aanvraag Wabo 18 juni is versie 1 toegevoegd) ADV-7267
2 september 2021	Aanvraag Wabo fase 2 1 van 12 H12 ADV-7320
2 september 2021	Aanvraag Wabo fase 2 2 van 12 H11 ADV-7321
2 september 2021	Aanvraag Wabo fase 2 3 van 12 H09 ADV-7323
2 september 2021	Aanvraag Wabo fase 2 4 van 12 H10 ADV-7324
2 september 2021	Aanvraag Wabo fase 2 5 van 12 H08 ADV-7325
7 december 2021	Aanvraag Wabo leiding tracé gem Haaksbergen ADV-7379

Verzoeken om advies SodM

3 november 2021	Verzoek om advies MER (ADV-7267), uiterlijke datum 10 december
17 november 2021	Verzoek om advies Wabo milieu (ADV-7280),
18 november 2021	Verzoek om advies Wabo milieu, uiterlijke datum vervroegen naar 24 december
2 december 2021	Verzoek om advies Wabo bouwen, uitrit en werkzaamheden uitvoeren locatie H-12 (ADV-7320)
2 december 2021	Verzoek om advies Wabo bouwen, uitrit en werkzaamheden uitvoeren locatie H-11 (ADV-7321)
6 december 2021	Verzoek om advies Wabo bouwen, uitrit en werkzaamheden uitvoeren locatie H-09 (ADV-7323)

6 december 2021 Verzoek om advies Wabo bouwen, uitrit en werkzaamheden uitvoeren locatie H-10 (ADV-7324)
7 december 2021 Verzoek om advies Wabo bouwen, uitrit en werkzaamheden uitvoeren locatie H-08 (ADV-7325)
10 januari 2022 Verzoek om advies Wabo wijzigen bestemmingsplan, kappen en werkzaamheden uitvoeren leiding trace gem Haaksbergen (ADV-7379)

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

Van:
Verzonden: woensdag 9 februari 2022 14:31
Aan:
Onderwerp: Overzicht ingediende aanvragen Nobian Haaksbergen.xlsx
Bijlagen: Overzicht ingediende aanvragen Nobian Haaksbergen.xlsx

Hallo

Voor het komende overleg EZK-SodM is het van belang een zelfde blik op de procedures te hebben
Graag straks bespreken of we hetzelfde beeld hebben. Na aanpassing kunnen we het beide ter voorbereiding op het gesprek verspreiden in onze eigen organisatie.

Spreek je zo.

Gr

Van:
Verzonden: woensdag 23 februari 2022 08:49
Aan:
CC:
Onderwerp: RE: Verzetten afspraak Nobian

Hallo

Dat was mij niet gelukt voor deze week. heb ik gisteren gesproken en vanuit onze kant gaat het wel voor volgende week lukken. Vandaag wil ik dan ook een afspraak daarvoor inplannen.
Wil graag even kort checken hoe het met vakanties zit (nu is het hier vakantie en volgende week bij jullie). Mocht dit geen issue zijn dan plan ik voor volgende week een teamsgesprek in.

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

Van: @minezk.nl>
Verzonden: dinsdag 22 februari 2022 14:58
Aan: @sodm.nl>
CC: @minezk.nl>; @sodm.nl>
Onderwerp: FW: Verzetten afspraak Nobian

Hallo

Hoop dat je het goed maakt. Ik vroeg mij af of het jullie lukt om deze week nog een overleg in te plannen.

Groeten,

Van: @sodm.nl>
Verzonden: maandag 14 februari 2022 14:06
Aan: @minezk.nl>; @minezk.nl>
CC: @sodm.nl>
Onderwerp: Verzetten afspraak Nobian

Hallo en

is morgen nog niet aan het werk. Helaas moet ik de afspraak voor morgen nogmaals verzetten. Ik zal proberen eind van deze week (vrijdag) een afspraak in te plannen, als het niet lukt probeer ik begin volgende week een afspraak te plannen.

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

Van:
Verzonden: dinsdag 1 maart 2022 16:29
Aan:
Onderwerp: FW: Luchtkwaliteit in MER en milieuvergunning (Nobian)

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

Van:
Verzonden: dinsdag 1 maart 2022 11:20
Aan: @sodm.nl>
Onderwerp: Luchtkwaliteit in MER en milieuvergunning (Nobian)

1. ***Luchtkwaliteit***

In het aanvraagformulier d.d. 13 augustus 2021, OLO-kenmerk 6305623 wordt door Nouryon aangegeven dat er diverse stoffen naar de lucht worden uitgestoten. Daarnaast geeft Nouryon aan dat ten behoeve van deze aanvraag geen rapport met betrekking tot de luchtkwaliteit is opgesteld.
In de toelichting op de aanvraag wordt door Nouryon aangegeven dat er emissie van voornamelijk zwaveldioxide, stikstofoxiden, ammoniak en fijn stof plaats vindt. Gezien de aard van de werkzaamheden doet Nouryon een beroep op de (partiele) bouwvrijstelling zoals opgenomen in de Wet natuurbescherming. De beoordeling Wet natuurbescherming is een andere beoordeling dan een beoordeling van de luchtkwaliteit in het kader van de Wet milieubeheer.

Als een inrichting vergunningplichtig is, zal volgens artikel 5.16 lid 2 van de Wet milieubeheer de luchtkwaliteit betrokken moeten worden bij de vergunningverlening. Artikel 5.16 lid 1 van de Wet milieubeheer stelt dat de vergunning alleen verleend mag worden als aannemelijk is, dat voldaan wordt aan (minimaal) één van de volgende criteria:

- Er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde.
- Er is - al dan niet per saldo - geen verslechtering van de luchtkwaliteit.
- De bijdrage aan de concentratie van een stof ‘niet in betekenende mate' (nibm) is.

- Het project is genoemd of past binnen het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (hierna: NSL) NSL of binnen een regionaal programma van maatregelen.

Bij het nibm-criterium gaat het om de (extra) bijdrage door de verandering van de inrichting. Er wordt dus een vergelijking gemaakt met een eventuele eerder verleende vergunning.

Nouryon heeft niet inzichtelijk welk effect de voorgenomen activiteit (het in werking hebben van de observatieput als onderdeel van de inrichting van Nouryon) heeft op de luchtkwaliteit. Met de door Nouryon verstrekte gegevens kan het aspect luchtkwaliteit niet beoordeeld worden.

Om een advies te kunnen geven over het aspect luchtkwaliteit is het noodzakelijk dat deze informatie door Nouryon inzichtelijk wordt gemaakt. Ik adviseer u daarom om de aanvrager te verzoeken om de aanvraag aan te vullen om de gevolgen voor de luchtkwaliteit in het kader van de Wet milieubeheer inzichtelijk te maken.

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E: [redacted]@sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

Van:
Verzonden: dinsdag 1 maart 2022 14:06
Aan:
Onderwerp: Bespreekpunten NRD Nobian
Bijlagen: NRD - MER Haaksbergen Check.docx

15A

Opmerkingen MER (NRD)

Algemene opmerking: Nobian stelt in de MER dat de ontwikkeling van Haaksbergen een voortzetting is van het zoutbedrijf. De nieuwe zoutwinning leidt niet tot een uitbreiding of aanpassing van de fabriek, dus treden er geen milieueffecten op. Dat is niet waar, er treden wel milieueffecten op, alleen hebben ze niet die niet bekeken. Met als gevolg dat de voorzetting van zoutverwerking in Hengelo voor de komende 40 jaar dezelfde milieueffecten zullen hebben als die er nu zijn. Dit moment zou aangepakt kunnen worden om de milieueffecten die gepaard kunnen gaan met zoutverwerking te evalueren en te mitigeren.

Inzichten in de onderzochte alternatieven en varianten binnen de locatie Haaksbergen.
Niet specifiek onderzocht. 36 cavernes (fase I-III), hinken op twee gedachten van alleen fase I (12 cavernes) en deels op fasen I-III (36 cavernes)
Als alternatief is het gehele gebied ingedeeld met cavernes (max benutbare, maar niet realiseerbaar alternatief)
Conclusie naast de fase I-III is er geen reëel alternatief onderzocht. Waarom niet?
De procedure geldt ook voor het WP.

2.2
Naast regelgeving ook relevant beleid opnemen (denk bv aan hergebruik cavernes)
Gevolgen Omgevingswet onvoldoende verwerkt in het MER

2.3
Duidelijk overzicht van besluiten en bevoegde gezagen (waarom wijkt Nobian af van hetgeen in de MER staat, zonder geldige reden)
Wabo, uitvoeren van een werk (in MER staat gemeente, in de werkelijkheid onderdeel van de gefaseerde aanvraag en het verschilt per gemeente)
Beleid in het MER paragraaf 2.6 en Bijlage 3 niet meegenomen (wet- en regelgeving wel)

Waarom wijkt Nobian van de opgenomen lijst besluitvorming en hoe gaan we hier mee om?
3.1
Uitbreiding van Ganzebos IV leidt tot de aanleg van 5-7 cavernes → inlopen op aantal inbedrijf genomen en nog niet afgesloten putten zou aanzienlijk langer duren. Hoe verhoudt zicht dat tot de aanleg van 12 en potentieel 36 nieuwe cavernes?
Hoezo is energiegebruik een probleem? Hoe verhoudt het energiegebruik van Ganzebos tot HB? Want in HB ligt het zout nog dieper.
Zijn er na 2010 nog nieuwe alternatieven bekeken, waarom niet of wel? Denk daarbij aan consessie weerseloo

3.2 Alternatieve locaties cavernes.

Geef aan of en hoe het milieubelang een rol heeft gespeeld bij het laten afvallen van alternatieven Buurse en Sluitersveld (paragraaf 3.4 MER geeft aan met name financieel en effect op natuurgebied).
Duidelijk beschrijven en inzichtelijk maken milieueffecten alternatieven en varianten.
Vervolgens aangeven tot hoe ver de milieukundige effecten een rol hebben gespeeld bij het opstellen van het winningsplan (is niet tot onvoldoende uitgevoerd).

Naast de alternatieven van winningsgebieden (Buurse en Sluitersveld) moet Nobian onderzoek doen naar varianten binnen Haaksbergen. Nobian heeft alleen fasen I-III (en grotendeels fase I) uitgewerkt als een gecombineerd alternatief en een max alternatief waar het hele gebied maximaal geprojecteerd is met cavernes.
Op dit moment is er geen sprake van alternatieven waar milieukundige effecten worden afgewogen als bodemdaling, seismiciteit, de aanleg van leidingen (alleen tracé van Pompstation Haaksbergen naar Hengelo), lekrisico's en de gevolgen op woningen, infrastructuur, bodem, natuur enz enz. Milieu impact is niet gelijk aan ruimtebeslag, dat is veel breder. Ruimtebeslag is ook niet locatie-specifiek.

De paragraaf 3.3 van de NRD gaan op bepaalde onderdelen specifieker in

Werkwijze winning:
Trillingen treden op bij kruip

Paragraaf 4.6 in de MER stelt dat het WP zal worden gewijzigd rekening houdend met de laatste mijnbouwkundige inzichten en technieken. Van wanneer dateren die? Is dat inclusief het nieuwe micro-/marcroscopische onderzoek? Want de modellen waar naar gerefereerd wordt komen uit 2012.

Paragraaf 4.7 in de MER ontwikkeling en stabiliteit: zoutcaverne is stabiel met de gestelde pijlers, daardoor is het toekomstig hergebruik geschikt, maar van wanneer dateren deze studies, zijn daar nieuwe inzichten in meegenomen, is daar ook gelet op de onderliggen liggingen van de carvernes is het veld?
Is de kerndata, wb het micro/macroscophisch onderzoek meegenomen, die data is recentelijk pas beschikbaar.
Bv leidingaanleg, aantal, locaties, diameter, diepteligging en deklaag, locaties van bemakling
3.4 Referentie
Beschrijf huidige toestand van het milieu
Beschrijf de te verwachten milieu toestand (zonder zoutwinning) = autonome ontwikkeling
Beoogde situatie vergelijken met de huidige situatie + de autonomen ontwikkeling (nu wordt getoetst aan wet en regelgeving – BARMM bijv.)
4.2
Abandonneren + nazorg
Beschrijf de milieueffecten en de mitigerende maatregelen die zich in de periode van nazorg kunnen voordoen
Wb. nazorg heeft Nobian de luxe positie dat ze een doorkijkje heeft naar de toekomst doordat zij zelf cavernes heeft die in deze fase zitten, ze kunnen zich beroepen op zelf opgedane kennis van deze fase die ze in de toekomst gaan ervaren.
MER is bedoelt om de hele levenscyclus van een caverne incl. hergebruik, abandonering en nazorg te beschrijven

Cavernes en hun nieuwe functie
Geef een korte beschouwing over mogelijke nieuwe functies voor de cavernes en geef aan of met relatief eenvoudige aanpassingen functies mogelijk kunnen worden gemaakt

Niet en\of onvoldoende uitgevoerd (4.9 in de MER)

4.3
in Veldontwikkeling 1
De hoeveelheid productie van 7-12 cavernes tegelijk in productie kan niet waargemaakt worden voor de fabriek en pompstation. 7-12 cavernes tegelijk in productie voor 50-60 jaar.

Wat betreft de belangrijkste modelparameter:
Varianten A vs. B: convergentiesnelheid nazorgfase is zonder onderbouwing 20% lager dan in Veldontwikkeling 2, waar over gezegd is dat de ervaringscijfers een onderschatting zijn van de daadwerkelijke convergentiesnelheden.
Wat betreft bandbreedte bodemdaling: relevante uitvoeringsvarianten → hoeveel varianten onderzoeken ze nou eigenlijk in de MER? Worden er alternatieven van die varianten genoemd, denk daar bij aan verschillende groten van cavernens (geschiktheid voor hergebruik) of aantal te ontwikkelen in totaal (bijv. te verdelen naar de stappen in hun voorgestelde fases I, II, III; respectievelijk 12, 24, 36).
De bodemdalingsgetallen die hier worden genoemd, komen trouwens ook niet overeen met de getallen die genoemd worden in het WP.

4.10 monitoring en evaluatie in NRD → wordt aangetipt 4.11 in het MER, maar er ontbreekt een plan van aanpak waarin wordt beschreven hoe te handelen en welke mitigerende maatregelen moeten worden toegepast na ongewenste en onverwachte ontwikkelingen als gevolg van zoutwinning; denk daarbij aan bodemtrillingen, lekkages, etc. daarin moet ook staan wie de uitvoerende en/of verantwoordelijke instanties zijn.

MER Milieuaspecten

In de MER 7.4 Herinrichting Bolscherbeek wordt gebruik gemaakt van een modelstudie uit 2012. Dit is achterhaald.
7.44 milieueffecten: hebben de niet autonomen ontwikkelingen rekening gehouden met klimaat verandering geinduceerde ontwikkelingen zoals meer en extremere regenval? De MER stelt dat de landbouwschade door bodemdaling als gevolg van zoutwinning na 50 jaar op kan lopen tot 15%. Compenseert Nobian die schade, want die kosten mogen niet ten kosten komen voor de verzekering van de boer of het waterschap.

In de MER 7.9 Luchtkwaliteit

Summier en niks zeggend, dus kan geen oordeel geven
Contactmogelijkheid met LNV – stikstofdepositie en beschermde en bedreigde diersoorten

7.10 Methodiek (geluid)

Toets aan Barmm en Activiteitenbesluit
Geen koppeling met nulsituatie en toename door voorgenomen activiteit. Wel toets aan Barmm en Activiteitenbesluit. Wat de negatieve milieueffecten zijn van de voorgenomen activiteit is niet duidelijk, laat staan dat dit goed onderzocht is in vergelijking met alternatieven en varianten.

Conclusie MER geen mitigerend emaatregelen wel maatregelen om overtreden grenswaarden tegen te gaan?

7.11 Hulp- en afvalstoffen

Wel sprake van afval maar een conclusie trekken dat het een neutraal effect betreft. Ontheffingen? Welke mijnbouwhulpstoffen worden er toegevoegd, hier wordt niets over gezegd. Boorgruis en gips als retour stroom is dat geen afvalstroom? (in MER paragraaf 4.5)

Ook zeer summier beschreven, met name mijnbouwhulpstoffen kunnen relevant zijn voor afwegingen van milieueffecten (Check [redacted] !!)

7.12

Informatie zeer summier. Een optimale pompkeuze kan bij 1% energie efficiente een verschil maken van 150-200 MWh/KWh? per jaar. Is hier sprake van een IPPC installatie?

4.8 Klimaat NRD → 7.13 Klimaatverandering in MER

Er wordt door Nobian aangegeven dat ze bewust contractors kiezen die inzet van moderde versie van generatoren kunnen leveren. De huidige praktijk werkt anders uit 9wat is beschikbaar en financieel wordt hier naar gekeken)

Op welke wijze wil Nobian garanderen dat de modernste diesel aangedreven apparatuur wordt ingezet (mitigerende maatregelen

In de MER wordt niet in gegaan op de klimaatveranderingen niet invloed kunnen hebben op de winning en de effecten ervan, slechts op 1 aspect die bij de winning een rol speelt en dat een effect kan hebben hebben op klimaatveranderingen, dus dit geeft geen inzicht in punt 4.8 zoals gesteld in het NRD. Daarnaast valt het op dat er niets gezegd wordt over punt 3 van Mitigatie wat direct te maken heeft met toekomstig hergebruik.

In de MER 7.14 Gezondheid

Korte alinea, waarin zonder onderbouwing wordt aangegeven dat effecten op gezondheid uitgesloten worden.
Volstrekt onvoldoende!

<u>Conclusie:</u>
Milieueffecten zijn spaarzaam onderzocht, waarbij bovendien de nulsitie niet vergeleken wordt en de beoogde activiteit inclusief de alternatieven en varianten.
Er is getoetst aan de wet- en regelgeving (o.a. Barmm) en niet gekeken naar het verschil tussen de nulsituatie en beoogde activiteit.

Op dit moment zijn de milieueffecten niet inzichtelijk gemaakt en er is geen sprake van een vergelijking van milieueffecten tussen de alternatieven en varianten.

Van:
Verzonden: woensdag 2 maart 2022 09:47
Aan:
Onderwerp: Overzicht ingediende aanvragen Nobian Haaksbergen (003).xlsx : Vraag over Valstation en Ketenpark
Bijlagen: Overzicht ingediende aanvragen Nobian Haaksbergen.xlsx

Hallo

Wilde nog even zeggen dat we gisteren een goed en constructief gesprek gevoerd hebben over de MER.
Gisteren zijn we niet echt toegekomen aan de overige procedures.

In het overzicht van Nobian zijn twee procedures voor mij niet duidelijk namelijk het Valvestation en het Ketenpark.
Kan jij of ons aangeven waar deze procedures voor bedoeld zijn en indien bekend waar deze gesitueerd zijn.

Mogelijk dat deze ook nog in de aanvulling van het MER meegenomen moeten worden.

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

16A

Voorfase	Status	bevoegd gezag	datum indiening	(OLO-)nummer	Bekend SodM	Mogelijk risico	
MER	in procedure	Ministerie EZK	1-9-2021	nvt	3-11-2021	Juiste koppeling onder- en bovengrond en reeds verleende vergunningen kan beeldvorming negatief bepalen of procesgang vertragen EZK houdt de procesgang nauw in de gaten	
Aanvraag							
Fase 1 (milieu en ruimtelijke ordening)							
Zoutwinning Haaksbergen	in procedure	Ministerie van EZK	18-6-2021	6172729	17-11-2021		
Fase 2 (bouwen)							
Pompstation Stepelerveld	in procedure	Ministerie van EZK	23-7-2021	6175799	nee	Status onbekend, voornemen tot intrekken en los indienen Versnippering en verkeerd bevoegd	In overleg met gemeente Haaksbergen en Nobian wordt de aanvraag binnenkort ingediend bij de gemeente
Zoutwinningslocatie H-01	in procedure	Ministerie van EZK	24-7-2021	6268661	nee		Betreft activiteit bouwen, worden op een later moment voor advies uitgezet.
Zoutwinningslocatie H-02	in procedure	Ministerie van EZK	23-7-2021	6268401	nee		Het betreffen allemaal bouwactivititeiten, worden op een later moment voor advies uitgezet.
Zoutwinningslocatie H-03	in procedure	Ministerie van EZK	23-7-2021	6268455	nee		Het betreffen allemaal bouwactivititeiten, worden op een later moment voor advies uitgezet.
Zoutwinningslocatie H-04	in procedure	Ministerie van EZK	23-7-2021	6268477	nee		Het betreffen allemaal bouwactivititeiten, worden op een later moment voor advies uitgezet.
Zoutwinningslocatie H-05	in procedure	Ministerie van EZK	23-7-2021	6268499	nee		Het betreffen allemaal bouwactivititeiten, worden op een later moment voor advies uitgezet.
Zoutwinningslocatie H-06	in procedure	Ministerie van EZK	31-8-2021	6339251	nee		Het betreffen allemaal bouwactivititeiten, worden op een later moment voor advies uitgezet.
Zoutwinningslocatie H-07	in procedure	Ministerie van EZK	2-9-2021	6340477	nee		Het betreffen allemaal bouwactivititeiten, worden op een later moment voor advies uitgezet.
Zoutwinningslocatie H-08	in procedure	Ministerie van EZK	2-9-2021	6340589	7-12-2021		
Zoutwinningslocatie H-09	in procedure	Ministerie van EZK	2-9-2021	6340717	6-12-2021		
Zoutwinningslocatie H-10	in procedure	Ministerie van EZK	2-9-2021	6340813	6-12-2021		
Zoutwinningslocatie H-11	in procedure	Ministerie van EZK	2-9-2021	6340889	2-12-2021		
Zoutwinningslocatie H-12	in procedure	Ministerie van EZK	2-9-2021	6340949	2-12-2021		
Leidingtracés							
Transportleiding Hengelo	verleend	gemeente Hengelo	20-8-2021	6321097	nee	Versnippering en mogelijk verkeerd bevoegd gezag	Reeds verleend
Transportleiding Haaksbergen	*ingetrokken*	*gemeente Haaksbergen*	*20-8-2021*	*6321047*	*nvt*		
Distributietracé t/m H-05	*ingetrokken*	*gemeente Haaksbergen*	*20-8-2021*	*6321139*	*nvt*		
Transport- en distributieleidingtracé (tm H-07) in Haaksbergen (handelen in strijd ro/werk- en werkzaamheden/kappen)	in procedure	Ministerie van EZK	7-12-2021	6567615	10-1-2022	Versnippering	Niet duidelijk waarom SodM dit als versnippering aanmerkt. Maakt onderdeel uit van de aanleg/bouw van de zouthuisjes.
Kruisen N18	in procedure	RWS	15-12-2021	85527302	nvt	Let op koppeling MER en fase 1	Niet gekoppeld aan fase 1 en ook niet aan MER
Kruisen N739	verleend	Provincie Overijssel	22-12-2021	-	nvt	Let op koppeling MER en fase 1	Reeds verleend, niet duidelijk welke koppeling het met MER zou hebben
Valvestation							
Omgevingsvergunning	verleend	gemeente Hengelo	7-10-2021	6426063	nee	Versnippering en mogelijk verkeerd bevoegd gezag	niet bekend bij EZK
Waterwet							
Handelingen in beschermingszone Wolfbeek	*ingetrokken*	*Waterschap vechtstromen*	*6-8-2021*	*6295949*	*nvt*	Let op koppeling MER\ mogelijk coordinatie	Ingetrokken
Zoutwinningslocatie H-01	geen vergunning nodig	Waterschap vechtstromen	19-10-2021	6450019	nee	Let op koppeling MER\ mogelijk coordinatie	Geen vergunning nodig, kan dus geen onderdeel uitmaken van de MER en ook geen sprake van coordinatie
Zoutwinningslocatie H-02	geen vergunning nodig	Waterschap vechtstromen	19-10-2021	6453037	nee	Let op koppeling MER\ mogelijk coordinatie	Geen vergunning nodig, kan dus geen onderdeel uitmaken van de MER en ook geen sprake van coordinatie
Zoutwinningslocatie H-03	geen vergunning nodig	Waterschap vechtstromen	19-10-2021	6453205	nee	Let op koppeling MER\ mogelijk coordinatie	Geen vergunning nodig, kan dus geen onderdeel uitmaken van de MER en ook geen sprake van coordinatie
Zoutwinningslocatie H-04	in procedure	Waterschap vechtstromen	19-10-2021	6453343	nee	Let op koppeling MER\ mogelijk coordinatie	
Zoutwinningslocatie H-05	geen vergunning nodig	Waterschap vechtstromen	19-10-2021	6453503	nee	Let op koppeling MER\ mogelijk coordinatie	Geen vergunning nodig, kan dus geen onderdeel uitmaken van de MER en ook geen sprake van coordinatie
Pompstation Stepelerveld	geen vergunning nodig	Waterschap vechtstromen	20-10-2021	6455313	nee	Let op koppeling MER\ mogelijk coordinatie	Geen vergunning nodig, kan dus geen onderdeel uitmaken van de MER en ook geen sprake van coordinatie
Bronnering, lozing grondwater en kruisen waterstaatswerken	in procedure	Waterschap vechtstromen	2-12-2021	6540431	nee	Let op koppeling MER\ mogelijk coordinatie	
Kappen							
bomen tpv leidingtracé gem Hengelo	*ingetrokken*	*gemeente Hengelo*	*6-8-2021*	*6294427*	*nvt*		
melding kappen provincie Overijssel	melding gedaan	Provincie Overijssel	3-12-2021	2021-013120	nee	Versnippering en mogelijk verkeerd bevoegd gezag	???
Ketenpark							
Omgevingsvergunning	in procedure	gemeente Haaksbergen	22-12-2021	6605351	nee	Versnippering en mogelijk verkeerd bevoegd gezag	Niet bekend bij EZK

Van:
Verzonden: donderdag 10 maart 2022 10:38
Aan:
Onderwerp: RE: Stand van zaken MER Nobian Haaksbergen

prima

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

Van: @minezk.nl>
Verzonden: donderdag 10 maart 2022 10:34
Aan: @sodm.nl>
Onderwerp: RE: Stand van zaken MER Nobian Haaksbergen

Hoi

Ja, zullen we om 13:30 uur bellen?

Met vriendelijke groet,

.....
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
DG Klimaat & Energie- directie Warmte & Ondergrond
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | DEN HAAG |
Postbus 20401 | 2500 EK | DEN HAAG
.....
T 070
M 06-
E @minezk.nl

Van: @sodm.nl>
Verzonden: donderdag 10 maart 2022 10:31

Aan: @minezk.nl>
Onderwerp: RE: Stand van zaken MER Nobian Haaksbergen

Hallo

Kunnen we vandaag nog even telefonisch contact hebben?

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

Van: @minezk.nl>
Verzonden: donderdag 10 maart 2022 10:22
Aan: @sodm.nl>; @sodm.nl>
Onderwerp: FW: Stand van zaken MER Nobian Haaksbergen

Goedemorgen

Ik heb zojuist een reactie van Nobian ontvangen over de 2 omgevingsvergunningen.
Zie hieronder de toelichting op de vergunningen voor het Valvestation en Ketenpark.

Valvestion:

Om de nieuwe leidingen periodiek te kunnen inspecteren wordt nabij het bestaande pompstation Ganzebos-West een zogenaamd valve station gerealiseerd. Binnen het valve station komen de nieuwe leidingen bovengronds, om zo inspectie van de leidingen mogelijk te maken.
Binnen de inrichting van het bestaande pompstation Ganzebos-west is geen ruimte om de leidingen bovengronds te brengen. Vandaar dat ervoor gekozen is een separaat valve station te realiseren.

Valve station
Het valve station wordt gerealiseerd op een perceel gelegen aan de Ganzenbosdijk.
Dit perceel is kadastraal bekend als gemeente Hengelo, sectie G, 1568.

Het valve station wordt gesitueerd boven het tracé van de nieuw te leggen ondergrondse transportleidingen. Zoals aangegeven komen de nieuw te leggen ondergrondse transportleidingen binnen het valve station bovengronds. Het deel van het bovengrondse leidingwerk komt minimaal 0,5 meter boven maaiveld en maximaal op 1,0 meter boven maaiveld.
Het bovengrondse deel wordt voorzien van kleppen waardoor het mogelijk is om de leidingen periodiek te kunnen inspecteren. Dit gebeurt naar verwachting eens in de vijf jaar.
Het bovengrondse deel wordt beschouwd als appendages behorend bij het leidingstelsel.

Het oppervlakte van het valve station bedraagt 40 x 25 meter.
Het valve station wordt geheel omheind. Het hekwerk betreft een spijlenhekwerk, 2,0 meter hoog.

Ketenpark:

Ten behoeve van de aan de aanleg van de zoutwinningslocaties, het pompstation en de ondergrondse leidingen wordt in de directe omgeving van het projectgebied een tijdelijk ketenpark (ketenpark I) en een tijdelijk ketenpark met opslagfaciliteiten (ketenpark II) en een portiersloge ingericht en in gebruik genomen gedurende de duur van de aanlegwerkzaamheden.

Locaties tijdelijke voorzieningen
Ketenpark I
Het tijdelijke ketenpark met parkeervoorzieningen wordt gerealiseerd op een perceel aan de Bouwstraat, tegenover nr 27. Dit perceel is kadastraal bekend als gemeente Haaksbergen, sectie P, nr. 1542.
Deze grond is in eigendom van Nobian.

Ketenpark II
Dit tijdelijke ketenpark met opslagfaciliteiten en parkeervoorzieningen wordt gerealiseerd op een perceel aan de Schaddenweg. Dit perceel is kadastraal bekend als gemeente Haaksbergen, sectie P, nrs. 1525 t/m 1528. Voor het gebruik van deze gronden is een overeenkomst met de eigenaar van de gronden afgesloten.

Daarnaast wordt op het perceel kadastraal bekend als gemeente Haaksbergen, sectie P, nr. 1172 gedurende de duur van de aanlegwerkzaamheden tijdelijk een portiersloge/beveiligingsgebouw geplaatst.
Deze grond is in eigendom van Nobian.

De ruimtelijke ligging en inrichting van voornoemde locaties zijn aangegeven op tekening in bijlage 2 bij de aanvraag. Van de te plaatsen bouwwerken zijn separate (aangezichts)tekeningen bijgevoegd.

Is hiermee je vraag beantwoordt?

Met vriendelijke groet,

.....
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
DG Klimaat & Energie- directie Warmte & Ondergrond
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | DEN HAAG |
Postbus 20401 | 2500 EK | DEN HAAG
.....
T 070
M 06-
E @minezk.nl

Van:
Verzonden: woensdag 9 maart 2022 17:07
Aan: @sodm.nl>; @sodm.nl>
Onderwerp: RE: Stand van zaken MER Nobian Haaksbergen

Hoi

Helaas is het mij niet gelukt om vorige week al het e.e.a. aan jullie terug te koppelen.

Het aanvullingsverzoek aan Nobian is zo goed als af. Intern moet ik nog een aantal zaken afstemmen. Ik zal proberen om morgenmiddag dit in concept met jullie te delen.

Je vraag over de vergunningen voor het Valvestation en het Ketenpark is uitgezet aan Nobian. Ik verwacht morgen een reactie hierop te krijgen.
We kunnen morgenmiddag bellen als dat jou ook goed uitkomt. Ik ben vanaf 13:00 goed bereikbaar. Laat maar weten hoe laat jij kan, dan plan ik een gesprek in.

Groeten,

Met vriendelijke groet,

.....
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
DG Klimaat & Energie- directie Warmte & Ondergrond
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC | DEN HAAG |
Postbus 20401 | 2500 EK | DEN HAAG
.....
T 070
M 06-
E @minezk.nl

Van: @sodm.nl>
Verzonden: woensdag 9 maart 2022 13:54
Aan: @minezk.nl>; @sodm.nl>
Onderwerp: Stand van zaken MER Nobian Haaksbergen

Hallo

Vorige week dinsdag hebben we gesproken over de MER Nobian Haaksbergen.
Vorige week donderdag zou je terugkoppelen hoe het traject verder gezet zou worden (verzoek om aanvulling wel\niet met advies vanuit SodM)

Wellicht heb je iets meer tijd nodig om het een en ander terug te koppelen bij EZK, graag zou ik telefonisch even met je kort willen sluiten wat de stand van zaken is.

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague

Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

Van:
Verzonden: maandag 4 april 2022 09:52
Aan:
Onderwerp: Opmerkingen SodM op MER Haaksbergen - commentaar SodM 4 april
Bijlagen: Opmerkingen SodM op MER Haaksbergen - commentaar SodM 4 april.docx; Factsheet gezondheid MER.pdf

Hallo

Hierbij alvast het commentaar op jouw stuk vanuit SodM
Gezien de opmerkingen gezondheid, heb ik voor het gemakt ook de factsheet gezondheid van de commissie m.e.r toegevoegd.
Er zijn ook nog diverse losse opmerkingen gemaakt over het stuk, deze ben ik aan het bundelen en stuur ik in de loop van de dag naar jou.

Wellicht is het goed om digitaal (teams) met enkele betrokkenen vanuit EZK en SodM standpunten uit te wisselen met elkaar.
Morgen hebben we even kort een overleg, laten we het dan even met elkaar bespreken. Indien je eerder even wilt bellen dan kan dat natuurlijk ook.

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

18A

Opmerkingen/ vragen SodM MER Haaksbergen		
Onderdeel	Opmerking SodM	Reactie EZK
Algemene opmerking	Nobian stelt in de MER dat de ontwikkeling van Haaksbergen een voortzetting is van het zoutbedrijf. De nieuwe zoutwinning leidt niet tot een uitbreiding of aanpassing van de fabriek, dus treden er geen milieueffecten op. Dat is niet waar, er treden wel milieueffecten op, alleen hebben ze niet die niet bekeken. Met als gevolg dat de voorzetting van zoutverwerking in Hengelo voor de komende 40 jaar dezelfde milieueffecten zullen hebben als die er nu zijn. Dit moment zou aangepakt kunnen worden om de milieueffecten die gepaard kunnen gaan met zoutverwerking te evalueren en te mitigeren	**Er wordt niet om een aanvulling gevraagd.** De voorliggende MER is een nieuwe ontwikkeling en is niet bedoeld om het bestaande gebruik te evalueren. Bovendien ligt er een vigerende vergunning waarin de huidige winning is geregeld. Daarenboven is momenteel een revisieaanvraag in behandeling, waarin de vigerende vergunning op (milieu) onderdelen wordt geactualiseerd. Evaluatie, mitigatie en BBT-toets maken o.a. een onderdeel uit van de revisievergunning aanvraag. Nobian geeft dit zelf aan. De vraag is dan wel hoe we dit moeten beoordelen en klopt het ook dat er geen wijzigingen optreden? Deze stelling kan toch pas genomen worden bij de conclusie en niet bij de inleiding.
Alternatieven en varianten binnen locatie Haaksbergen	Inzichten in de onderzochte alternatieven en varianten binnen de locatie Haaksbergen zijn niet specifiek onderzocht. 36 cavernes (fase I-III), hinken op twee gedachten van alleen fase I (12 cavernes) en deels op fasen I-III (36 cavernes). Als alternatief is het gehele gebied ingedeeld met cavernes (max benutbare, maar niet realiseerbaar alternatief). Naast de fase I-III is er geen reëel alternatief onderzocht. Waarom niet? De procedure geldt ook voor het WP. 12 of 36 of 70 cavernes van welke grootte? Als 3 miljoen m3 te groot is kan je ook meerdere kleinere cavernes overwegen. Meer boren maar daarna ook betere mogelijkheden tot hergebruik (opslag). Nog afgezien van het feit dat met de kennis van nu, de cavernes al gauw te groot zijn om nog veilig hard af te kunnen sluiten.	**Er wordt om een aanvulling gevraagd.** Nobian dient de onderzochte alternatieven en varianten binnen de voorkeurslocatie Haaksbergen te verduidelijken. In het MER staat dat het MER betrekking heeft op de ontwikkeling van 12 cavernes. In het MER komen echter toekomstvarianten aan de orde met 36 (Veldontwikkeling 2) of 70 (Veldontwikkeling 1) cavernes. Veldontwikkeling 2 (70 cavernes) wordt echter als niet-realistisch gezien. Daarmee blijft 36 als maximaal benutbaar toekomstvariant. Klopt dit? Is er geen tussenvariant mogelijk en ook onderzocht (12-24-36)?
Hergebruik	Paragraaf 2.2 Naast regelgeving ook relevant beleid opnemen (denk bv aan hergebruik cavernes) Gevolgen Omgevingswet onvoldoende verwerkt in het MER.	**Er wordt om een aanvulling gevraagd.** Wat zijn de randvoorwaarden waaraan holruimtes moeten voldoen om secundair gebruik van de holruimtes mogelijk te maken na beëindiging van de zoutwinning? Betrek hierbij het hele gebied.
Overzicht benodigde vergunningen	Paragraaf 2.3 Duidelijk overzicht van besluiten en bevoegde gezagen (waarom wijkt Nobian af van hetgeen in de MER staat, zonder geldige reden?).	**Er wordt om een aanvulling gevraagd.** Nobian dient hier toelichting op te geven en de tabel te actualiseren op onderdelen.

	Wabo, uitvoeren van een werk (in MER staat gemeente, in de werkelijkheid onderdeel van de gefaseerde aanvraag en het verschilt per gemeente) Beleid in het MER paragraaf 2.6 en Bijlage 3 niet meegenomen (wet- en regelgeving wel) Waarom wijkt Nobian van de opgenomen lijst besluitvorming en hoe gaan we hier mee om?	
	Paragaaf 3.1 Uitbreiding van Ganzebos IV leidt tot de aanleg van 5-7 cavernes → inlopen op aantal inbedrijf genomen en nog niet afgesloten putten zou aanzienlijk langer duren. Of: Nobian moet meer inspanning leveren! Zie ook het separate commentaar. Hoe verhoudt zicht dat tot de aanleg van 12 en potentieel 36 nieuwe cavernes? Hoezo is energiegebruik een probleem? Hoe verhoudt het energiegebruik van Ganzebos tot Haaksbergen? Want in Haaksbergen ligt het zout nog dieper. Zijn er na 2010 nog nieuwe alternatieven bekeken, waarom niet of wel? Denk daarbij aan concessie Weerselo.	**Er wordt om een aanvulling gevraagd.** Nobian dient hier een toelichting op te geven. Ook hierbij geldt; verduidelijk de onderzochte alternatieven en varianten. Graag dit nader toelichten. Uit het MER volgt dat de bovengrondse situatie in 2010 is beoordeeld en sindsdien niet ingrijpend gewijzigd (geologie is onveranderd gebleven). De vraag is waarom de concessie Weerselo niet is onderzocht? Heeft dat met de afstand te maken?
3.2 Alternatieve locaties cavernes	Geef aan of en hoe het milieubelang een rol heeft gespeeld bij het laten afvallen van alternatieven Buurse en Sluitersveld (paragraaf 3.4 MER geeft aan met name financieel en effect op natuurgebied). Duidelijk beschrijven en inzichtelijk maken milieueffecten alternatieven en varianten. Vervolgens aangeven tot hoever de milieukundige effecten een rol hebben gespeeld bij het opstellen van het winningsplan (is niet tot onvoldoende uitgevoerd). Naast de alternatieven van winningsgebieden (Buurse en Sluitersveld) moet Nobian onderzoek doen naar varianten binnen Haaksbergen. Nobian heeft alleen fasen I-III (en grotendeels fase I) uitgewerkt als een gecombineerd alternatief en een max alternatief waar het hele gebied maximaal geprojecteerd is met cavernes. Op dit moment is er geen sprake van alternatieven waar milieukundige effecten worden afgewogen als	**Er wordt om een aanvulling gevraagd.** Nobian dient hier een toelichting op te geven. De onderbouwing van de gekozen locatie Haaksbergen is vooral gedaan vanuit de ligging en eigenschappen van het zout, de winbaarheid etc. De milieueffecten zijn beperkt meegenomen in de locatieonderbouwing (ligging NNN en archeologische verwachtingswaarde). De vraag naar milieueffecten is alleen relevant als de alternatieven nog realistisch zijn. Bij delfstofwinning is de situatie in de ondergrond zeer zwaarwegend. Als alternatieven al op grond daarvan niet meer realistisch zijn hoeven de milieueffecten niet meer te worden onderzocht. Echter bij alternatieven die slechts minder voorkeur hebben kunnen de milieueffecten wel een relevante rol spelen voor het bepalen van het voorkeursalternatief. In dat geval dient Nobian aan te geven hoe het milieubelang een rol heeft gespeeld bij het laten afvallen van (minder voorkeur hebbende) alternatieven op de andere locaties Beurse en Sluiterveld.

	bodemdaling, seismiciteit, de aanleg van leidingen (alleen tracé van Pompstation Haaksbergen naar Hengelo), lekrisico's en de gevolgen op woningen, infrastructuur, bodem, natuur enz enz. Milieu impact is niet gelijk aan ruimtebeslag, dat is veel breder. Ruimtebeslag is ook niet locatie-specifiek.	Zie ook het punt: *Alternatieven en varianten binnen locatie Haaksbergen*
	Werkwijze winning: Trillingen treden op bij kruip Er treden altijd (micro-)trillingen op. Het gaat er om of die trillingen overlast veroorzaken in de leefomgeving. Daar ben ik het wel met Nobian eens dat het onwaarschijnlijk is (bij een goed ontwerp).	**Er wordt niet om een aanvulling gevraagd**. In het MER is uitlogen als wijze van winnen beschreven, dit is voldoende.
Gebruikte modellen	Paragraaf 4.6 in de MER stelt dat het WP zal worden gewijzigd rekening houdend met de laatste mijnbouwkundige inzichten en technieken. Van wanneer dateren die? Is dat inclusief het nieuwe micro-/macroscopische onderzoek? Want de modellen waar naar gerefereerd wordt komen uit 2012.	**Er wordt om aanvulling gevraagd.** Nobian dient hier een toelichting op te geven. Dit is gevraagd in de procedure van het winningsplan. Voor het MER is het alleen van belang om hier een aanvulling op te leveren indien de uitkomsten van de data uit 2012 dusdanig verschillen met de laatste mijnbouwkundige inzichten, dat daardoor grotere significante gevolgen worden verwacht (bijv. m.b.t. de stabiliteit cavernes).
	In paragraaf 4.7 MER: Ontwikkeling en stabiliteit van individuele cavernes staat dat een zoutcaverne stabiel is met de gestelde pijlers en daardoor is het toekomstig hergebruik geschikt, maar van wanneer dateren deze studies, zijn daar nieuwe inzichten in meegenomen, is daar ook gelet op de onderliggen liggingen van de cavernes in het veld? Is de kerndata, wb het micro/macroscopisch onderzoek meegenomen? Die data zijn recentelijk pas beschikbaar. Bv leidingaanleg, aantal, locaties, diameter, diepteligging en deklaag, locaties van bemaling.	**Er wordt om een aanvulling gevraagd.** Zie voorgaande punt. Nobian dient een toelichting aan te leveren. Betrek in de toelichting ook de situatie met de potentiële 36 cavernes (projectscope verduidelijken). Hoe ziet de situatie eruit bij eventuele hergebruik (4 buren – 6 buren)?
Referentiesituatie	3.4 Referentie Beschrijf huidige toestand van het milieu Beschrijf de te verwachten milieu toestand (zonder zoutwinning) = autonome ontwikkeling Beoogde situatie vergelijken met de huidige situatie + de autonomen ontwikkeling (nu wordt getoetst aan wet- en regelgeving – BARMM bijv.)	**Er wordt om een aanvulling gevraagd.** Nobian dient de effecten van de voorgenomen activiteiten te onderzoeken en vervolgens te kijken hoe dat zich verhoudt met de huidige toestand. Indien daaruit significante nadelige milieueffecten worden verwacht, moet Nobian daar aanvulling op leveren en evt. mitigerende maatregelen nemen.
Abandonneren en nazorg	4.2 Abandonneren + nazorg	**Er wordt om een aanvulling gevraagd.**

	Beschrijf de milieueffecten en de mitigerende maatregelen die zich in de periode van nazorg kunnen voordoen. Wb. nazorg heeft Nobian de luxe positie dat ze een doorkijkje heeft naar de toekomst doordat zij zelf cavernes heeft die in deze fase zitten, ze kunnen zich beroepen op zelf opgedane kennis van deze fase die ze in de toekomst gaan ervaren. MER is bedoeld om de hele levenscyclus van een caverne incl. hergebruik, abandonneren en nazorg te beschrijven.	De mogelijke milieueffecten en de daarbij behorende risico's van de caverne afsluiting en nazorg (m.n. uitstroom van pekel en hulpstoffen, extra en versnelde bodemdaling en verontreinig van de ondergrond) zijn nog onvoldoende in beeld gebracht. De mogelijke (worst-case) scenario's van de wijze van cavernesluiting dient beschreven te worden (hard insluiten, langzaam laten dichtvloeien en hergebruik/opslag). Betrek bij alle drie de scenario's ook de mogelijke milieueffecten en indien van toepassing de te nemen mitigerende maatregelen.
Cavernes en (mogelijke)nieuwe functie	Geef een korte beschouwing over mogelijke nieuwe functies voor de cavernes en geef aan of met relatief eenvoudige aanpassingen functies mogelijk kunnen worden gemaakt. Niet en\of onvoldoende uitgevoerd (4.9 in de MER)	**Er wordt om een aanvulling gevraagd.** Zie bovenstaande punt *Hergebruik.*
	Paragraaf 4.3 Veldontwikkeling 1 De hoeveelheid productie van 7-12 cavernes tegelijk in productie kan niet waargemaakt worden voor de fabriek en pompstation. 7-12 cavernes tegelijk in productie voor 50-60 jaar. Wat betreft de belangrijkste modelparameter: Varianten A vs. B: convergentiesnelheid nazorgfase is zonder onderbouwing 20% lager dan in Veldontwikkeling 2, waar over gezegd is dat de ervaringscijfers een onderschatting zijn van de daadwerkelijke convergentiesnelheden. Wat betreft bandbreedte bodemdaling: relevante uitvoeringsvarianten → hoeveel varianten worden nu onderzocht? Worden er alternatieven van die varianten genoemd, denk daar bij aan verschillende grootten van cavernes (geschiktheid voor hergebruik) of aantal te ontwikkelen in totaal (bijv. te verdelen naar de stappen in hun voorgestelde fases I, II, III; respectievelijk 12, 24, 36). De bodemdalingsgetallen die hier worden genoemd, komen trouwens ook niet overeen met de getallen die genoemd worden in het WP (is het 15 of 25 cm?). Indien de convergentiesnelheid toeneemt dan neemt ook de bodemdaling toe.	**Er wordt om een aanvulling gevraagd**. Graag een toelichting geven. De duur van de ontwikkeling van de cavernes is een belangrijk uitgangspunt in de prognose van bodemdaling. Graag verduidelijken hoelang de caverne ontwikkeling duurt. Is dat tussen de 6 en 15 jaar (NRD), 15 tot 20 jaar (MER), 10 tot 15 jaar (bijlage 1 aanvraag omgevingsvergunning) of 5 tot 15 jaar (bijlage 4 aanvraag omgevingsvergunning)? Welke duur heeft de basis gevormd voor de bodemdalingsprognose? De bodemdalingsprognoses genoemd in het MER zijn gebaseerd op stukken uit de periode 2010-2012 (bijlagen 3-8 tot en met 3-17 en bijlagen 5 en 6). Op basis van deze documenten is de prognose voor bodemdaling 25-34 cm over 50 jaar (diepste punt in bodemdalingskom). Zijn de huidige inzichten hierin meegenomen? Zo ja, zijn er herberekeningen plaatsgevonden op basis van de nieuwste geologische inzichten? Vooral de nieuwe inzichten uit KEM-17 en CCC (meer geomechanische inzichten dan geologische)

	4.10 monitoring en evaluatie in NRD → wordt aangetipt 4.11 in het MER, maar er ontbreekt een plan van aanpak waarin wordt beschreven hoe te handelen en welke mitigerende maatregelen moeten worden toegepast na ongewenste en onverwachte ontwikkelingen als gevolg van zoutwinning; denk daarbij aan bodemtrillingen, lekkages, etc. daarin moet ook staan wie de uitvoerende en/of verantwoordelijke instanties zijn.	**Er wordt om aanvulling gevraagd.** Het MER dient op hoofdlijnen een calamiteitenplan te bevatten (plan van aanpak), maar een gedetailleerde beschrijving is niet benodigd in het MER. Breder: risicomanagementplan dat de hele levenscyclus omvat.
	In de MER 7.4 Herinrichting Bolscherbeek wordt gebruik gemaakt van een modelstudie uit 2012. Dit is achterhaald.	Nobian dient hier een toelichting op te geven (en mogelijk te actualiseren).
	7.44 milieueffecten: hebben de niet autonomen ontwikkelingen rekening gehouden met klimaat verandering geïnduceerde ontwikkelingen zoals meer en extremere regenval? Het MER stelt dat de landbouwschade door bodemdaling als gevolg van zoutwinning na 50 jaar op kan lopen tot 15%. Compenseert Nobian die schade, want die kosten mogen niet ten kosten komen voor de verzekering van de boer of het waterschap. Full life cycle benadering gaat uit van internaliseren kosten. Niet vooruitschuiven [naar volgende generaties/anderen], geen losse eindjes.	Schade door bodemdaling is onderdeel van het winningsplan. Financiële zekerheidsstelling maakt ook geen onderdeel uit van het MER. Effecten van klimaatverandering zijn te algemeen en te onzeker om dat onderdeel te laten uitmaken van het MER. Compensatie van schade over 50 jaar is ook geen onderdeel het MER.
	In de MER 7.9 Luchtkwaliteit Summier en niks zeggend, dus kan geen oordeel geven Contactmogelijkheid met LNV – stikstofdepositie en beschermde en bedreigde diersoorten Dus wel degelijk mogelijke negatieve impact die beschreven en gemitigeerd dient te worden.	**Er wordt niet om een aanvulling gevraagd.** In de aanlegfase worden generatoren ingezet bij het uitvoeren van diepboringen en zijn extra verkeersbewegingen aan de orde. Dit leidt tot emissies naar de lucht. Deze emissies zijn tijdelijk. Gelet op de korte duur van de activiteiten en de beperkte omvang zijn de emissies beperkt. In de productiefase zijn emissies het gevolg van dagelijkse verkeersbewegingen naar de zoutwinningslocaties. Bij het groot onderhoud dat eens in de circa twee jaar per zoutwinningslocatie wordt uitgevoerd, wordt alleen elektrisch aangedreven materieel aangewend. Gelet op de aard en duur van de activiteiten zijn de emissies zeer beperkt. De extra activiteiten ten opzichte van de referentiesituatie dragen in niet betekenende mate bij aan de

		luchtkwaliteit. De effecten zijn neutraal ten opzichte van de referentiesituatie. Dat moge zo zijn, beperkt of zeer beperkt, maar het is aan de project ontwikkelaar om dat te onderbouwen en te kwantificeren.
Geluid	7.10 Methodiek (geluid) Toets aan Barmm en Activiteitenbesluit Geen koppeling met nulsituatie en toename door voorgenomen activiteit. Wel toets aan Barmm en Activiteitenbesluit. Wat de negatieve milieueffecten zijn van de voorgenomen activiteit is niet duidelijk, laat staan dat dit goed onderzocht is in vergelijking met alternatieven en varianten. Conclusie MER geen mitigerend maatregelen wel maatregelen om overtreden grenswaarden tegen te gaan?	**Er wordt deels om een aanvulling gevraagd.** De geluidsaspecten van de gewenste ontwikkeling zijn beschreven vanaf pagina 89 van het MER. Er zijn twee geluidsrapporten als bijlage bij het MER toegevoegd. De twee Worley geluidsrapporten gaan uitgebreid in op het aspect geluid en maatregelen om geluid te beperken. In de rapporten zijn zowel de aanlegfase en de winningsfase (productiefase) beschreven van het project. Op de aanlegfase van het project is hoofdstuk 3 van het Besluit algemene regels milieu mijnbouw van toepassing. In hoofdstuk 5 en 6 van het Worley rapport inzake de zoutboringen zijn de activiteiten die geluid veroorzaken beschreven in de winningsfase/ productiefase. In hoofdstuk 6 en 7 van het Worley rapport inzake het pompstation en de zoutwinningslocaties zijn de activiteiten die geluid veroorzaken beschreven in de winningsfase/ productiefase. Op basis van de geluidsrapporten is er geen aanleiding om nadere informatie wb geluid te vragen. Aandachtspunt is nog wel het gemeentelijk geluidbeleid. In het MER is geen rekening gehouden met het gemeentelijk geluidbeleid als beoordelingskader. Deze is ten aanzien van de toelaatbare geluidsbelasting beduidend strenger dan het BARMM en het Activiteitenbesluit. Hierop wordt nog een aanvulling gevraagd. Verder wordt een toelichting gevraagd om de koppeling met de nulsituatie en de toename door de voorgenomen activiteiten nader te verduidelijken. In het geluidsrapport wordt gesteld dat de productiefase niets toevoegt aan de bestaande geluidsbelasting in de omgeving. Dit wordt echter niet met gegevens onderbouwd.
Hulp- en afvalstoffen	7.11 Hulp- en afvalstoffen Wel sprake van afval maar een conclusie trekken dat het een neutraal effect betreft. Ontheffingen? Welke mijnbouwhulpstoffen worden er toegevoegd, hier wordt niets over	**Er wordt niet om een aanvulling gevraagd.** In de aanlegfase is het gebruik van hulpstoffen aan de orde bij het uitvoeren van diepboringen. Aan de op water gebaseerde boorspoeling worden

	gezegd. Boorgruis en gips als retour stroom is dat geen afvalstroom? (in MER paragraaf 4.5) Retourstroom bevat ook toegevoegde chemicaliën. Ook zeer summier beschreven, met name mijnbouwhulpstoffen kunnen relevant zijn voor afwegingen van milieueffecten (Check [redacted] !!) De huidige zoutwinning komt uit een andere geologische laag dan de beoogde zoutwinning in Haaksbergen. Vanuit het LAP wordt alleen een mogelijkheid gegeven voor een retourstroom naar dezelfde geologische formatie. Hier is ook door andere adviseurs op gewezen. Dit kan dus effect hebben op de zoutfabriek in Hengelo die als hub dient voor deze stromen, maar dus ook op bestaande cavernes die hiermee gevuld gaan worden. Deze categorie wordt specifiek genoemd in bijlage C en D van het besluit mer. Het verschil is wel of geen gevaarlijke afvalstof.	stoffen toegevoegd die het boren vergemakkelijken. Deze stoffen worden bij vrijwel alle diepboringen naar zout, gas en olie aan de boorspoeling toegevoegd en betreffen door API48 gecertificeerde stoffen. Alle boorspoeling wordt ter plaatse opgevangen en (samen met het vrijkomende boorgruis) in een bestaande oude caverne ingebracht. Afvalstoffen die ontstaan bij de boorlocatie worden op de voorgeschreven wijze afgevoerd. In de productiefase is het ontstaan van afvalstoffen vrijwel niet aan de orde. Alleen bij het plegen van onderhoud aan de putten (eens in de circa twee jaar per zoutwinningslocatie) en bij onderhoud aan de pompinstallaties in het pompstation kunnen afvalstoffen ontstaan (oliehoudende poetsdoeken, smeermiddelen en dergelijke). Deze afvalstoffen worden op de voorgeschreven wijze afgevoerd. Hergebruik is niet aan de orde. Er is sprake van een neutraal effect. Ook boorspoeling bevat toegevoegde chemicaliën – zie olie en gas industrie en kijk naar de discussie rondom 'productiewater' of(?) 'afvalwater' in Rossum Weerselo.
	7.12 Informatie zeer summier. Een optimale pompkeuze kan bij 1% energie efficiënte een verschil maken van 150-200 MWh/KWh? per jaar. Is hier sprake van een IPPC installatie?	**Er wordt niet om een aanvulling gevraagd.** Het overgrote deel van het energieverbruik bij de zoutwinning wordt veroorzaakt door de pompen. Deze zullen worden voorzien van frequentie-omvormers om energieverlies zoveel mogelijk te voorkomen. Ook bij de pompkeuze zal er op worden gelet dat er een optimale afstemming tussen de pompen kan plaatsvinden en de meest energie-efficiënte oplossing wordt geïnstalleerd. Ook bij (het ontwerp van) motoren, leidingen en de boorgatdiameter, zal de energie-efficiënte een belangrijk aspect zijn. Dit soort gedetailleerde informatie is geen onderdeel van het MER, maar onderdeel van de aanvraag omgevingsvergunning. Energie efficiëntie maakt onderdeel uit van de aanvraag omgevingsvergunning. Uit het aanvraagformulier blijkt dat er 2 IPPC installaties aanwezig (zullen) zijn, dat betekent dat de richtlijn industriële emissies en de BBT-conclusies gelden. Dit heeft wel degelijk effect op het MER. Immers als er sprake is van een IPPC installatie dan is er ook sprake van verplichte coördinatie tussen de Wabo en Waterwet. Gezien Nobian deze niet gecoördineerd heeft aangevraagd en deels

		al vergunningen zijn verleend, zal Nobian hier duidelijkheid in moeten scheppen in het vergunning overzicht wat in het MER is opgenomen. Als van deze wettelijke verplichting af geweken gaat worden dan zal Nobian of EZK moeten motiveren waarom de coordinatieplicht zoals opgenomen in de Waterwet en Wabo hier niet van toepassing is Deze beoordeling vindt dus op aanvraagniveau reeds plaats in de vergunningaanvraag en behoeft niet verder uitgewerkt en beoordeeld te worden in het MER. Overweeg dat juist de BBT en ALARP discussies centraal moeten staan in de m.e.r. Dit zijn immers de mitigaties voor negatieve effecten. Misschien is het MER juist wel de geschikte plek, waarnaar de omgevingsvergunning kan verwijzen. Het MER als bijlage bij de omgevingsvergunning wordt daarmee geldig. Geen versnippering.
Klimaat	4.8 Klimaat NRD → 7.13 Klimaatverandering in MER (strekking van die punten komen niet overeen, adaptatie en mitigatie van je project. Er wordt door Nobian aangegeven dat ze bewust contractors kiezen die inzet van moderne versie van generatoren kunnen leveren. De huidige praktijk werkt anders uit : wat is beschikbaar en financieel wordt hier naar gekeken) Op welke wijze wil Nobian garanderen dat de modernste diesel aangedreven apparatuur wordt ingezet (mitigerende maatregelen) In de MER wordt niet in gegaan op de klimaatveranderingen niet invloed kunnen hebben op de winning en de effecten ervan, slechts op 1 aspect die bij de winning een rol speelt en dat een effect kan hebben op klimaatveranderingen, dus dit geeft geen inzicht in punt 4.8 zoals gesteld in het NRD. Daarnaast valt het op dat er niets gezegd wordt over punt 3 van Mitigatie wat direct te maken heeft met toekomstig hergebruik. Ook een positief effect mogelijk en verder te stimuleren: ondergrondse opslag helpt de energietransitie en gaat daarmee klimaatverandering tegen. Wat doet Nobian om dit effect te vergroten?	Effecten van klimaatverandering zijn te algemeen en te onzeker. Wel kan hierop een toelichting worden gevraagd om het e.e.a. te verduidelijken. Een garantiestelling voor de in te zetten installaties kan niet worden gevraagd, maar voor de te gebruiken generatoren gelden emissie-eisen waaraan voldaan moet worden. Een garantiestelling kan eigenlijk wel in de vorm van heldere, SMART gemaakte mitigaties voor negatieve (en positieve) effecten. Daarmee wordt het MER een onderdeel van de vergunning en is het handhaafbaar. Overigens dient hierbij opgemerkt te worden dat Nobian dit zelf aangeeft
Gezondheid	In de MER 7.14 Gezondheid Korte alinea, waarin zonder onderbouwing wordt aangegeven dat	**Er wordt niet om een aanvulling gevraagd.**

	effecten op gezondheid uitgesloten worden. Volstrekt onvoldoende!	Bij de uitvoering van de voorgenomen activiteiten gelden vastgestelde maximaal toegestane concentraties van een (gevaarlijke) stof (grenswaarden). Nobian dient zich te houden aan de gestelde normen, er wordt daarom vanuit gegaan dat er geen significante negatieve gezondheidseffecten worden verwacht. De huidige gezondheidssituatie (referentiesituatie) wordt afgezet tegen de beoogde situatie. Het voldoen aan normen zegt niks over de effecten op gezondheid. Enerzijds wordt aangegeven delen in de vergunningprocedure terug te laten komen en anderzijds wordt er in dit geval gewezen op gestelde normen. Dan dient in de onderbouwing bij het MER te komen staan aan welke normen Nobian getoetst heeft aan het aspect gezondheid. Voor het gemak is de factsheet gezondheid in milieueffectrapportages van de commissie m.e.r. toegevoegd

factsheet

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Gezondheid in milieueffectrapportage

Gezondheid speelt in veel plannen een belangrijke rol. Denk bijvoorbeeld aan de aanleg van een weg, uitbreiding van een veehouderij of een nieuwe woonwijk. Al in een vroeg stadium is het belangrijk rekening te houden met de gevolgen van een plan voor de gezondheid. Milieueffectrapportage helpt daarbij. Een milieueffectrapport beschrijft de gevolgen van een plan voor het milieu, natuur en gezondheid en geeft aan wat alternatieve oplossingen zijn.

Deze factsheet gaat in op:
- **Waarom gezondheid in m.e.r.?**
- **Wanneer speelt gezondheid in m.e.r.?**
- **Welke informatie moet er in een milieueffectrapport?**
- **Welke methoden zijn er om gezondheidseffecten te beschrijven?**

Waarom gezondheid in m.e.r.?

Vaak is de aandacht voor gezondheid in een milieueffectrapport indirect. Onderzoek is vaak gericht op de vraag of een initiatief voldoet aan grenswaarden, bijvoorbeeld voor luchtkwaliteit en geluid.
Maar dit zegt niet alles over de gevolgen voor de gezondheid. Ook onder grenswaarden kunnen namelijk gezondheidseffecten optreden. Bijvoorbeeld omdat geluidstoename bij meer mensen tot slaapverstoring leidt. Een plan of project kan ook een positieve bijdrage aan gezondheid leveren. Bijvoorbeeld door de aanleg van meer groen of verbetering van de toegang tot recreatiegebieden. Deze positieve effecten blijven vaak onderbelicht.

Beschrijven van gezondheidseffecten biedt kansen om:
- gezondheid te betrekken bij de besluitvorming
- plannen en projecten te optimaliseren
- negatieve effecten te voorkomen
- draagvlak voor plannen of projecten te creëren.

Wanneer speelt gezondheid in m.e.r.?

Het is belangrijk om aandacht te besteden aan gezondheid bij projecten zoals:
- grote infrastructuurprojecten, denk aan (spoor)wegen en vliegvelden
- woningbouw, zowel bij de locatiekeuze als de inrichting
- hoogspanningsleidingen
- intensieve veehouderijen
- windparken

Welke informatie moet er in het milieueffectrapport?

Dit hangt af van de gezondheidsrisico's die het plan of project met zich meebrengt en van het detailniveau waarop de besluitvorming plaatsvindt. Verschillende milieuaspecten zijn van invloed op gezondheid. Voor bijvoorbeeld luchtverontreiniging en geluidshinder is dit effect bekend. Bij andere milieueffecten is de relatie minder duidelijk, maar is de maatschappelijke onrust soms groot. Een voorbeeld daarvan is elektromagnetische straling door hoogspanningsmasten.
Informatie over gezondheidseffecten kan dan bijdragen aan een transparante discussie en besluitvorming over deze projecten.

Beleidskaders

Het milieueffectrapport beschrijft concreet de randvoorwaarden die het gezondheidsbeleid stelt en die van belang zijn voor het project of plan.

Beschrijf in het milieueffectrapport de gevolgen van het plan of project:

1. De huidige gezondheidssituatie (referentiesituatie) van het woon- en leefmilieu op basis van luchtkwaliteit, geluid, geur, externe veiligheid etc.
2. De aantallen en ligging van woningen en andere gevoelige bestemmingen in het gebied.
3. De gevolgen van het voornemen op het woon- en leefmilieu (presenteer dit waar mogelijk op contourenkaarten).
4. Vertaal dit naar effecten op gezondheid, indien mogelijk op basis van dosis-effectrelaties.
5. Is er sprake van cumulatie? Versterken gezondheidseffecten elkaar op plekken waar ze samen vallen? Bijvoorbeeld een combinatie van luchtverontreiniging en geluidhinder.

Onderzoek alternatieven en maatregelen

Onderzoek alternatieven en maatregelen waarmee gezondheidseffecten kunnen worden voorkomen of beperkt. Bijvoorbeeld door de locatie voor woningen en scholen zo te kiezen dat negatieven effecten van lucht en geluid beperkt zijn of door de toepassing van 'dove gevels'. Kies een locatie waar toegang tot openbaar groen maximaal is of neem maatregelen om de toegang van groen te verbeteren, bijvoorbeeld door aanleg van een brug.

Met welke methoden kunnen gezondheidseffecten worden beschreven?

Er zijn verschillende methoden voor het in beeld brengen van gezondheidseffecten. Het is belangrijk om per project na te gaan welke methode het meest geschikt is.

De methoden variëren van kwalitatief tot (zeer) kwantitatief. Inzet en keuze voor een methode hangt af van de (besluitvormings)fase van het project, de beschikbare data, het detailniveau van de informatie en de milieuaspecten die optreden.

Bij de beoordeling staat de mens centraal. Een gezondheidskundige interpretatie van de informatie is daarom aan te raden. Voor meer informatie hierover kunt u terecht bij de lokale GGD of bij het RIVM.

Voorbeelden van methoden

Gezondheidseffectscreening (GES)

Bij deze methode worden op basis van de hoogte van een milieubelasting een GES-score, kleur en milieugezondheidskwaliteit toegekend. De score varieert tussen 0 (zeer goede kwaliteit) en 8 (zeer onvoldoende kwaliteit).

Disability Adjusted Life Years (DALY)

DALY is een maat voor de afname van de levenskwaliteit en het verlies van gezonde levensjaren van een populatie.

Handreiking Gezondheid in m.e.r.

Het type project en de fase waarin de besluitvorming zich bevindt bepalen mede welke informatie over gezondheid nodig is in het m.e.r.-proces. Verschillende methoden zijn beschikbaar om gezondheid mee te nemen in milieueffectrapportage en de planvorming. De website Handreiking Gezondheid helpt bij het kiezen van de juiste methode, het detailniveau van de informatie en van gezonde alternatieven en maatregelen.

Benut onze kennis

Heeft u een vraag over gezondheid en milieueffectrapportage? Bel de helpdesk van de Commissie m.e.r.: 030-2347666 of mail naar kennisplatform@eia.nl.

Aan deze factsheet kunt u geen rechten ontlenen. De informatie is bedoeld als handreiking voor de praktijk. Het bevat geen advies voor individuele situaties.

Van:
Verzonden: dinsdag 5 april 2022 08:48
Aan:
Onderwerp: Nobian MER Haaksbergen SodM opmerkingenlijst
Bijlagen: SodM Opmerkingen document Nobian Haaksbergen m.docx; halfjaarbrief_Nobian_jan-feb_2022 SIGNED (003) Bijlage MER 2.pdf; DOMUS21303067 Risicomanagement caverne(systeem) Heiligerlee-Winschoten (002) Bijlage MER 1.pdf

Hallo

Hierbij de interne opmerkingenlijst SodM van de beoordeling het MER van Nobian te Haaksbergen. Gezien we nog gezamenlijk een gesprek aangaan met Nobian (op jullie uitnodiging), wil ik graag even met jou toetsen hoe en wat we in de aanvullingsbrief zetten en wat we in het gesprek gaan meenemen.
In een eerdere mail heb ik reeds de optie aangegeven om nog een afstemmingsoverleg met betrokkenen EZK en SodM in te plannen, zodat we van elkaar kunnen gaan verwachten hoe de adviezen in hoofdlijnen eruit gaan zien. Het lijkt me handig dit overleg in te plannen voordat we de aanvullingen van Nobian gaan ontvangen. Mogelijk kunnen we vroegtijdig eventuele tegenstellingen in de beoordeling door EZK-SodM constateren en kijken hoe we daar in het proces verder mee om moeten gaan. Mijn voorkeur is om dit vroegtijdig helder te hebben. Graag jouw mening hierover.
Bepaalde toetsen moeten nog bij ons uitgevoerd worden door CE, dit zal plaatsvinden na aanpassing van het MER door Nobian.
De toezichtbrieven waar in de beoordeling naar verwezen wordt heb ik als bijlage bij deze mail gevoegd.

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....

SodM Opmerkingen document Nobian Haaksbergen m.e.r.-rapport	
Algemeen	
	Nobian ipv Nouryon
Blz m.e.r.-rapport	
Blz 2	De impact moet geminimaliseerd worden. Liever zeggen: de negatieve impacts moeten zoveel als mogelijk voorkomen, geminimaliseerd of gecompenseerd worden en de positieve zo mogelijk vergroten (er werden er al een aantal genoemd, bijv. werkgelegenheid, klanten, maar hier valt ook de mogelijkheid bij te dragen aan de energietransitie door het mogelijk maken van ondergrondse energieopslag onder). In het verdere rapport moeten alle impacts (effecten) worden beschreven, het is per slot van rekening 'impact assessment' of 'effect rapportage'. De effecten zijn omgeven door onzekerheid. Er bestaat dus een kans dat de effecten optreden. Die kans moet ook worden beschreven. Vervolgens wordt beschreven hoe ze gemitigeerd worden (positief dan wel negatief). Dit is het 'management plan' dat onderdeel wordt van de vergunning(en).
Blz 3	Het nadrukkelijk benoemen van slechts 12 cavernes is misleidend. Het is uiteindelijk de bedoeling 36, of wellicht nog meer cavernes te ontwikkelen in dit gebied. Graag een duidelijke overview geven van de plannen, een doorkijk naar de verdere toekomst met een (grof) tijdsplan waarbij wel gezegd kan worden dat de eerste 12 cavernes in meer detail zullen worden beschouwd. De onzekere toekomstscenario's hoeven niet in detail onderzocht te worden maar wel beschreven te worden. Zijn er beschreven effecten waar uit gegaan wordt van 36 cavernes ipv 12 dan uitsplitsen of duidelijk motiveren waarom dat niet kan. De beoordeling moet duidelijk uitgevoerd kunnen worden per scenario.
Blz 4	Wat betekent "besluitvorming een volwaardige plaats te geven"? Ik zou eerder denken aan "de kwaliteit van de besluitvorming gedurende de hele levenscyclus van het project verbeteren". Wederom denkt Nobian bij 'effecten' alleen aan negatieve effecten ("… voorkomen c.q. compenseren (…)"). 1. Waar is 'reduceren'? 2. Waar zijn de positieve effecten? Bij het leze van deze paragrafen krijg ik ook de indruk dat Nobian vooral zendt. "… zorgen voor een transparant besluitvormingsproces (…)", "… daarmee geeft Nouryon inzicht (…)". Effecten zijn niet alleen fysische effecten. Ook sociale effecten spelen mee. Ook negatieve sociale effecten dienen te worden voorkomen, gereduceerd of wellicht gecompenseerd. En positieve vergroot (e.g. werkgelegenheid wordt meestal als positief ervaren, niet altijd!). Dit kan door de omgeving te betrekken. Publieke participatie. Zie ook de jaarbrief pagina 3.
Blz 5	Ook in punt 3 wordt gesproken over 'informeren': "… belangstellenden zo goed mogelijk te informeren (…)" [over reeds genomen(?) besluiten]. Ze /werden/worden blijkbaar niet betrokken in de totstandkoming van besluiten. Informeren is niet hetzelfde als participeren. Goed toelichten hoe Nobian gevolg geeft aan participatie
Blz 6	Zal het wipla worden 'gewijzigd' of was het de bedoeling dat er een nieuw wipla werd ingediend?
Blz 7	Ik mis de nazorgfase, de mogelijke na-ijleffecten na abandonnering en hoe daarmee om te gaan. Dit zal later in het document moeten worden beschreven. Ik mis ook de eventuele opslagfase, een verwijzing naar het opslagplan (voor zover tegen die tijd nodig uiteraard). Dit maakt de mogelijke scope compleet. Zie ook eerdere opmerking over de 12 cavernes terwijl

	het punt op de horizon veel verder ligt. Misleidend. Komt op deze blz onderaan ook weer terug.
Blz 9	Er zijn in Twente nog veel meer locaties en zelfs bestaande winningsvergunningen (concessies) zoals Buurse, Boekelo en Weerselo. Beschrijven en een onderbouwing geven waarom Haaksbergen gunstiger is. Het valt me op dat de locatieafweging volledig is toegeschreven naar Haaksbergen en vooral, of misschien wel geheel, gebaseerd zijn op bedrijfseconomische en technische (die ook bedrijfseconomisch zijn) aspecten. In hoeverre is de omgeving betrokken in deze afwegingen en voorbereidingen? Idealiter zou iedere locatie tot op een geschikt detailniveau moeten worden beschreven zodat afweging gemaakt kan worden en uitgekomen wordt op 1 of 2 of 3 locaties die vervolgens in nog meer detail worden beschreven om een uiteindelijke keuze helder en transparant te kunnen maken. Hierbij dienen in veel meer detail ook sociale effecten te worden meegewogen. Eerste bullet: Abandonment programma “zou daarmee aanzienlijk langer gaan duren”? Of: abandonment programma zou meer inspanning [van Nobian] vergen (internaliseren). Langer duren betekent afwentelen op de omgeving (externaliseren).
Blz 10	Hier komen de alternatieve gebieden wel ter sprake. Goed. Volgorde is ongelukkig want het geeft, ten onrechte, de indruk dat naar het antwoord is toegewerkt. Overwegingen goed onderbouwd. Wel blijft staan dat de basis voor de keuze vooral bedrijfseconomisch lijkt te zijn en dat de omgeving niet aantoonbaar is betrokken in het locatiekeuzeproces. Dit is een algemene observatie: het MER is vanuit Nobian’s perspectief geschreven en er is onvlodoende nagedacht over de sociale aspecten. Milieu = omgeving en niet alleen fysisch/natuur. Effecten op de omgeving houdt naast fysische/natuur effecten ook sociale en gezondheidsaspecten in (veiligheid/gezondheid werknemers, publieke veiligheid/gezondheid).
Blz 17	Mooie opsomming van positieve effecten door de zoutwinning/fabrieksprocessen. Verder uitwerken en kwantificeren zal helpen. Naast natuurlijk de negatieve effecten op de omgeving (het milieu) zoals geluid, horizon, emissies, etc. Kwantificeren. Wat is bijvoorbeeld het multiplyer effect? Hoeveel indirecte arbeidsplaatsen per directe werknemer?
Blz 21	Stabiliteit cavernes. “Te allen tijde stabiel”. Onderbouwing? Er wordt gesteld dat 2,5 miljoen ton zout per jaar overeenkomt met ongeveer 1.000 m3 pekel per uur. Een aantal pagina’s hiervoor werd gesteld dat 3,0 miljoen ton per jaar vergunde productie overeen komt met 1.500 m3 pekel per uur. Dat zou voor 2,5 miljoen ton uitkomen op 1.250 m3 per uur en niet 1.000 m3 per uur. Check getallen. Consistentie.
Blz 22	Nog steeds wordt gesproken over 12 putten en er wordt gesteld dat het nog onbekend is hoe na 2029, of 2035 verder te gaan. “Hierover bestaan nog geen *concrete* plannen”. Geen concrete? Wel high level ideeën? Het MER is bij uitstek het instrument om daarop in te gaan. Dit is in tegenspraak met eerdere uitspraken van Nobian waar over 36 cavernes werd gesproken. Waarom de onduidelijkheid hierover? Zie eerder commentaar. Onderaan de pagina: “*afgestemd* met SodM” is een ongelukkige woordkeuze. Nobian heeft de Good Salt Mining Practice ontwikkeld. SodM heeft toezicht gehouden en de inhoud als zodanig beoordeeld. Onderaan uitgangspunten: ik mis het uitgangspunt dat met de kennis van nú de cavernes zo ontworpen worden dat ze veilig aangelegd, geopereerd én geabandonneerd kunnen worden en zoveel mogelijk

	zorgvrij achtergelaten (ofwel: zo weinig mogelijk na-ijl effecten en benodigde nazorg). Zie ook brief 14 januari 2022.
Blz 23	Belanghebbende worden betrokken in een door Nobian geselecteerd detail? En de andere veel fundamentelere beslismomenten?
Blz 25	Eerst wordt het beste ontwerp voor (veilige) zoutwinning neergezet (focus op meest efficiënte en effectieve winning), waarna gecheckt wordt of opslag daarna nog mogelijk is (maar niet noodzakelijk op de meest efficiënte en effectieve manier). Beter had geweest om de twee modellen (doelen) winnen en opslag naast elkaar te zetten en dan op geïnformeerde manier een afweging te maken, optimalisatie. Er wordt met geen woord gerept over abandonneren (drukopbouw door kruip na hard afsluiten en mogelijke scheurvorming. Dus cavernegrootte aanpassen aan wat we met de kennis van nú veilig kunnen afsluiten. Het alternatief van langdurige nazorg wordt niet belicht. Misschien komt het nog later in het document (maar dan is de opbouw niet goed…).
Blz 27 bovenaan	Dekenvloeistof HVO “wordt verwijderd”. Maar niet volledig. Er blijft een hoeveelheid onder het dak achter dat niet kan worden verwijderd. Hoeveel bij benadering? Wat kan hiervan het lange termijn effect zijn? Daarnaast, wat gebeurt er uiteindelijk met de teruggewonnen HVO? Afvalproduct? Hergebruik? Ook dit heeft een impact! Begin van paragraaf 4.8 klinkt erg defensief. Waarom niet beginnen met wat er gebeurd is in Epe (Duitsland)? En naast Epe zijn er nog meer, en misschien wel veel belangrijkere gebeurtenissen om mee te nemen: lekkage Nedmag 2018, KEM-17 rapport, Cavern Closure Consortium dat voor Nobian afsluitmethoden uitwerkt, etc. etc. Vergelijking met Epe heeft slechts indirect iets te maken met de lekkage. Dat ging vooral om het putontwerp. De put moet ontworpen worden rekening houdend met het gebruik, bijv. verwachte bodemdaling en rek- en drukspanningen, maar ook bijv. gasdichte verbindingen indien ondiep gas verwacht wordt (wat het geval is in Haaksbergen) of later ondergrondse opslag mogelijk moet blijven (wat in dit MER ook van belang is voor Haaksbergen). Deels gebruik oneigenlijke argumenten in vergelijk Epe-Haaksbergen. Punt 4 van de vergelijking laat de aandacht uitgaan naar de dieselopslag van Nobian/VARO in Marssteden Enschede… Is dat ook niet veilig? Paragraaf 4.9 veel te summier ervan afgemaakt. Dit is een positief effect dat veel verder uitgediept moet worden met mogelijke consequenties voor het ontwerp. Optimalisatie. Onderbouwing hoe ver je gaat, en de overheid/stakeholders de gelegenheid geven hier een geïnformeerde mening over te vormen. Publieksparticipatie komt ook hier om de hoek kijken.
Blz 28	Hier is serieuze review nodig van CE. Lijkt veel te summier en positief te zijn opgezet. Nobian weet veel meer dan ze hier opschrijft. Learnings van HL/ZW – zie ook brieven januari 2022.
Blz 28	- 4.10 monitoring na afsluiting taverne: is de genoemde periode niet te kort?
Blz 29	In 2021 een seismisch meetnetwerk geïnstalleerd?? Of is het MER nu al outdated?
Blz 30	Bovenaan: veel te summier ‘managementplan’. Zie ook brieven januari 2022, we verwachten veel meer detail. Vanaf het ontwerp, ‘in control zijn’. Ingaan op de beperkingen van INSAR. Inderdaad wordt door meerdere meetmethoden naast elkaar te gebruiken de onzekerheid verkleind. Maar voldoet het aan het doel dat er gesteld wordt?

	Onderaan: CE/boren dient hiernaar te kijken. Boren put net als bij de geothermie beschouwen als gasput totdat is bewezen dat er geen spuitende put kan zijn. Dus gebruik BOP etc. Misschien is dit een onderwerp/detailniveau voor het wipla.
Blz 30	- 4.12 mogelijke aanwezigheid olie en gas: er worden diverse veiligheidsmaatregelen getroffen, welke dat zijn is niet verder uitgewerkt. Put H01 is het meest risicovol is een opmerking maar daarmee ook een open eind.
Blz 32	Bovenaan: niet erg professionele taal… “overdreven hoog”. Graag nader duiden. Ook de nuancering die aangebracht wordt klopt niet of geeft op zijn minst de verkeerde indruk. SodM beschouwt de boring als een olie en gasboring totdat bewezen is dat er geen drukhoudende lagen zijn. Zie eerder commentaar.
Blz 33	Ten overvloede: discussie 12 of 36 cavernes komt weer op. Nobian zegt “groter aantal cavernes”. Hoeveel precies? Wat weet men nu? Wanneer? Is ook niet (helemaal) in overeenstemming met wat er eerder in het document werd gezegd dat er nog geen “concrete” plannen zijn. Lijkt allemaal niet erg transparant. Nobian moet transparant, consequent en volledig zijn.
Blz 34	5.2 laatste bullet: gegarandeerd? 2de set van 3 bullets: en het hangt af van de wijze van afsluiten. Afsluitplan op hoofdlijnen? Blz 35
Blz 35	Ondoorzichtig plaatje. Er zijn 12 cavernes getekend. Hoe groot zijn de cavernes (geometrisch volume?) Hoe diep precies? En er wordt gezegd dat voor het plaatje een “groter aantal” cavernes is beschouwd. Hoeveel, en waar liggen die cavernes? Later, paar blz verder volgen de 36 en 70 caverne opties. Goed en voldoende?. Bodemdaling na 50 jaar wordt gegeven. En lange termijn? Dit is overigens de eerste keer dat er daadwerkelijk over 36 of zelfs 70 cavernes wordt gesproken. Op zich is dat een goed begin voor een doorkijkje naar de toekomst. Een goed begin maar misschien nog niet voldoende uitgewerkt, input CE nodig. De waarheid is natuurlijk dat Nobian nu, met de kennis van nu, slechts kleine cavernes kan ontwerpen. Daarna, *als* de kennis, met de nadruk op het woordje als, zich ontwikkeld dat ook grotere cavernes veilig kunnen worden afgesloten kan het wipla worden aangepast, c.q. een nieuw wipla worden aangevraagd. Om het probleem van productietekorten te tackelen kan Nobian er ook voor kiezen meerdere kleinere cavernes te ontwikkelen (bijv. 24 of 36 of enig ander getal), die dan bij voortschrijdende kennis ook weer groter gemaakt zouden kunnen worden. Deze MER zou die keuze op hoofdlijnen moeten maken zodat de basis voor het wipla duidelijk wordt. Overigens speelt bij de grootte en geometrie ook de optimalisatie met opslagcavernes een grote rol. Dit zou op een geïntegreerde manier moeten worden aangepakt. In het voorliggende document zijn de afwegingen niet helder. Aspecten zijn: geometrie (vorm, hoogte, diameter), volume, HoH afstand, diepteligging (hoeveel, variabel of uniform), aantal, bodemdaling tijdens productie, evt opslag en na afsluiten? Nazorg?
Blz 36	Mooie tabel. Review van getallen door.
Blz 38 t/m 45	Geeft op het eerste gezicht een goede en complete afweging. Maar is het gedetailleerd genoeg? Graag advies CE. Ontbreekt nog wel de opslagfase en optimalisatie daarmee.

Blz 48	Bij nazorg (uitvoeren metingen) ontbreekt nog dat er mogelijk (van tevoren) rekening moet worden gehouden met lange termijn effecten (na-ijl effecten) zoals watermanagement door bodemdaling. Ook schade aan bebouwing of infrastructuur kan optreden. Afspraken met stakeholders, eventueel financiële garanties, zijn daar onderdeel van.
Blz 49	Geen milieueffecten zouthuis? Land-take? Energievoorziening? Bereikbaarheid? Bouwmaterialen? Onderhoud? Dit zijn zo maar een paar voorbeelden van milieu/omgevingseffecten.
Blz 50 t\m 52	Een zeer summiere opsomming van een aantal risico's. Wat in het hele document tot nu toe ontbreekt is een gestructureerd risicomanagementplan, wat de kans op lekkage, ongelukken, etc. en hoe daarmee om te gaan. Voorkomen? Kansreductie? Effectreductie? Geen risicomatrices, geen mitigation plan. Niets om als vergunningsvoorwaarde op te nemen.
Blz 51	HVO verwijderen, zie eerder commentaar. Hoeveel blijft achter? Wat gebeurt er mee? Afval? Effect?
Blz 52	6.4 Al eerder, vele malen, benadrukt: dit MER gaat over de volledige scope, niet slechts 12 cavernes. De mate van detail is uiteraard wel afgestemd op wat momenteel bekend is. Omarmen van het meer open karakter zou de volledige m.e.r. procedure de meerwaarde geven van een managementondersteuningsmiddel voor de volledige project-life time. 6.5: Fijn dat Nobian omgevingscommunicatie van groot belang vindt. Het is ook een verplicht onderdeel van de m.e.r. procedure. Publieksparticipatie, zie eerdere opmerkingen hierover
Blz 52	- 6.5 omgevingscommunicatie; beschrijft het verleden maar zegt niets over de toekomst. Met de interesse van de burgers voor dit soort projecten en dan ook met name het vullen van cavernes met (voor burgers) ogenschijnlijk afvalstoffen zou dit aan de voorkant m.i. verder uitgewerkt moeten worden. Of dat in een MER moet laat ik in het midden..
Blz 53 t\m 54	Mooi overzicht. Gespreksverslagen in de bijlage? Ook hier nadruk op "informeren"? Of betrekken in de voorbereiding van besluitvorming? Wat is er na april 2021 nog gebeurd? Het is nu 11 maanden later…
Blz 55	Aangepaste planning? Schuift op? Reden vertraging? Effect op productie? financiële verliezen? Ander ontwerp? Andere keuzes?
Blz 55	- 6.6 projectplanning: moet deze niet geactualiseerd worden ?
Blz 56	Goede beoordelingsschaal waarbij (nu) ook positieve effecten worden onderkend!
Blz 58 t/m 94 Hfd 7	Niet in detail naar gekeken. Moet door een geohydroloog en ecoloog en een archeoloog en landbouw(econoom) nader worden beoordeeld. Moment van volledige beoordeling na aanpassen van het MER door Nobian Wel merk ik op dat de mitigatie maatregelen SMART gemaakt dienen te worden. Handhaafbaarheid.
Blz 93	Bij klimaatverandering ontbreekt het positieve effect van eventuele ondergrondse energieopslag.
Blz 94	Gezondheid uitgesloten?

Blz 95 t\m 96	Het MER is een momentopname van nu. Er zou flexibiliteit moeten worden ingebouwd om het m.e.r. proces dat doorlopend is 'toekomstbestendig te maken. Het meenemen van voortschrijdend inzicht, anticiperen op verschillende scenario's. Van een lineair proces een circulair proces maken.
Blz 97 t\m 98	Nog niet in detail naar gekeken. Op zich goed overzicht. Maar moet worden gereviewed nadat alle andere input is gegeven.

19B

Staatstoezicht op de Mijnen
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

> Retouradres Postbus 24037 2490 AA Den Haag

Nobian Salt B.V.
t.a.v. de heer
Postbus 2089
3800 CB AMERSFOORT

CC:

Staatstoezicht op de Mijnen

Bezoekadres
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Postadres
Postbus 24037
2490 AA Den Haag

T 070 379 8400 (algemeen)
F 070 379 8455 (algemeen)

info@sodm.nl
www.sodm.nl

Behandeld door

T 070

Ons kenmerk
21308191

Uw kenmerk
-

Bijlage(n)
-

Datum 27 januari 2022
Betreft Evaluatie verscherpt toezicht Nobian 2021/2022

Geachte heer ,

Op 3 februari 2021 heb ik Nobian een brief gestuurd (ref. 20307046) waarin ik meedeelde dat ik Nobian voorlopig onder verscherpt toezicht zou houden. Dit verscherpt toezicht zag toe op de volgende onderwerpen:

- Veilige operatie en abandonneringen van de cavernesystemen Heiligerlee/Zuidwending met als doel de veiligheid te borgen en nazorg zoveel mogelijk te beperken;
- Stabilisatie potentieel instabiele, niet-inherent veilige cavernes Twente.

Op de overige dossiers heb ik het toezicht genormaliseerd vanwege de verbeteringen die zichtbaar werden gedurende 2020. In deze brief zal ik kort ingaan op de punten waarop het verscherpt toezicht zich heeft toegespitst. Samenvattend heeft u naar mijn oordeel afgelopen jaar de volgende voortgang en verbeteringen laten zien:

- Het Cavern Closure Consortium (CCC) heeft onder leiding van uw mijnbouwkundige experts op diverse onderdelen voortgang geboekt. Uw team heeft daarnaast geofysische veldmetingen uitgevoerd, een 'walk-away vertical seismic profiling' (VSP) survey, om de Heiligerlee en Zuidwending zoutkoepels beter in kaart te brengen teneinde de onzekerheden over de afstand van de cavernes tot de rand van de zoutkoepel en daarmee het langetermijnrisico te verkleinen. Ook zijn verbeteringen doorgevoerd in de gebruikte 3D geologische modellen.
- De microseismische meetnetwerken in Heiligerlee, Zuidwending en Twente geven informatie over opgetreden trillingen, en u onderneemt adequate acties in overeenstemming met het door u ingestelde stoplichtsysteem (traffic light system, TLS). U heeft bijvoorbeeld twee sonarmetingen uitgevoerd in caverne HL-H als reactie op een aantal microseismische gebeurtenissen in de periode augustus tot december 2021.

- In Twente, op het onderwerp potentieel instabiele en niet-inherent veilige[1] cavernes, heeft u een overzicht gemaakt van de acties die nodig zijn om te komen tot een significante reductie van de periode die nodig is om de cavernes inherent veilig te maken door (gedeeltelijke) opvulling. U gaat enerzijds nader kijken naar het gedrag van de huidige opvulmaterialen, de retourstroom uit de fabriek, en naar gesteente-mechanische aspecten die een lagere graad van opvulling mogelijk moeten maken. Daarmee hoopt u een significante reductie te kunnen bereiken. Anderzijds overweegt u alternatieve opvulmaterialen waarmee u de tijdsduur van stabilisatie tot één generatie kunt beperken, enkele decennia, en waarmee u tegelijk de nazorg onafhankelijk maakt van het fabrieksproces. U heeft daarbij oog voor eventuele bedenkingen in de maatschappij, wat zichtbaar is doordat u op 17 november 2021 het dilemma heeft gepresenteerd in de werkgroep zoutwinning Twente.
- Ik stel vast dat uw communicatie met SodM in het afgelopen half jaar bij onverwachte voorvallen en vertragingen die optreden bij geplande werkzaamheden of onderzoeken significant verbeterd is. Ook uw meldingsgedrag bij het overschrijden van winningsplanvoorwaarden is verbeterd.

Niettegenstaande de voortgang op de twee onderwerpen waarop verscherpt wordt toegezien, is het veilig opereren en duurzaam afsluiten van cavernes nog niet voldoende geborgd. Op de onderstaande punten is het risicomanagement van Nobian voor de nazorg onvoldoende op orde:

<u>Cavernes te Heiligerlee/Zuidwending</u>

- SodM constateert dat het CCC-onderzoeksprogramma niet op afzienbare termijn antwoord gaat geven op de belangrijkste vragen rondom de duurzame abandonnering en/of nazorg van cavernes. Het blijft daarbij ook onzeker of de studies uiteindelijk de betrokken onzekerheden significant zullen verminderen. Tegelijkertijd wordt de bestaande zoutproductie voortgezet op basis van positieve verwachtingen van deze studies.
- Zoals in mijn brief van 14 januari 2022 (ref. 21303067) is aangegeven, verwacht ik op dit onderwerp een proactieve houding van Nobian die erin resulteert dat Nobian voorbereid is op alle scenario's die op kunnen treden bij zijn cavernes. In deze brief heb ik Nobian gevraagd om daartoe een passend risicomanagementsysteem op te zetten. Tevens dat Nobian de mitigerende acties voorbereidt die horen bij een hoger risiconiveau. Voor meer details verwijs ik u naar mijn brief van 14 januari 2022.

<u>Kosten abandonnering en nazorg installaties</u>

- Inzicht in de kosten van abandonnering en de nazorg van alle installaties van Nobian ontbreekt bij het gevoegd gezag. Om uit te sluiten dat Nobian

[1] Potentieel instabiel betekent dat de caverne stabiel is, maar in de toekomst instabiel kan worden. In dat geval brokkelt het dak van de caverne af en komt in losse brokken op de bodem van de caverne terecht. Die losse brokken nemen iets meer ruimte in en de holte wordt daarmee kleiner. Het gesteente dat boven het dak ligt, kan vervolgens ook weer inzakken. Als dit proces zich voortzet 'migreert' de caverne daarmee langzaam (periode 15 jaar of langer) omhoog en wordt daarbij steeds kleiner tot de caverne 'uitdooft'. Als dit proces in de (diepe) ondergrond door kan gaan tot aan de lossere toplagen (bij ondiepe of zeer grote cavernes) kan een zinkgat ontstaan. Als dat kan gebeuren noemen we de caverne niet-inherent veilig.

niet kan voldoen aan zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van het opruimen van zijn installaties na beëindiging van de productie is inzicht in de hoogte van deze kosten en de manier waarop dit risico gemitigeerd wordt noodzakelijk. Aan de gestelde tijdslimiet na het halfjaaroverleg op 30 juni 2021 om deze informatie aan te leveren, vóór 15 januari 2022, is niet voldaan. Ook de voor de onderbouwing noodzakelijke bodemdaling-scenario's zijn niet of slechts gedeeltelijk beschikbaar.

Afhankelijkheid verantwoord abandonneren van voortgang productie

- Duurzame abandonnering en nazorg van momenteel in productie zijnde cavernes is nog steeds afhankelijk van de doorgaande productie. Ik begrijp van u dat de doorgaande productie nodig is om de abandonneringen te kunnen financieren en dat u pas bij nieuwe ontwikkelingen een reservering zult maken voor de abandonnering en nazorg daarvan. Tevens is doorgaande productie uit uw fabriek in Hengelo nodig voor het vullen van niet-inherent veilige cavernes in Twente. In de huidige opzet is deze nazorg afhankelijk van de beschikbaarheid van restmateriaal uit de fabriek.

Potentieel instabiele, niet-inherent veilige cavernes Twente

- Ten aanzien van deze cavernes loopt in Twente een apart verbeterprogramma. Er is duidelijke voortgang geboekt bij de aanpak van deze cavernes, zoals hierboven aangegeven. Het inherent veilig zijn van alle cavernes wordt echter nog niet binnen de gevraagde menselijke maat van één generatie of enkele decennia bereikt. Op 17 november 2021 heeft u in het werkoverleg van de werkgroep zoutwinning Twente aangegeven ook alternatieve vulmaterialen te overwegen om daarmee de vultijd verder te bekorten en om minder afhankelijk van de doorgaande productie te worden. SodM steunt deze ontwikkeling en verzoekt Nobian om uiterlijk 31 december 2022 een gedetailleerd plan op te sturen aan SodM waarin concrete voorstellen worden gedaan. Ik verzoek u mij op kwartaalbasis van de voortgang op de hoogte te houden.

Naast een adequaat risicomanagementsysteem voor de nazorgfase zijn er nog een tweetal belangrijke onderwerpen ten aanzien van cavernes die ik in deze brief wil benoemen.

Omgevingsmanagement bij nieuwe initiatieven

Een goede acceptatie van de omgeving bij de ontwikkeling van nieuwe cavernes is essentieel om een maatschappelijke 'licence-to-operate' te verkrijgen. Het doorlopen van een volledige m.e.r. procedure is daartoe een geëigend middel. Publieksparticipatie is daar een essentieel onderdeel van. Het vooraf betrekken van het publiek bij de definitie van de te bereiken doelen en de voorbereiding van de besluitvorming. Voor het nieuwe initiatief bij Haaksbergen heeft Nobian een m.e.r. procedure opgestart, en voor zowel Zuiderveen als het ondergrondse opslag project met Corre Energy in Zuidwending heeft Nobian in het overleg van 24 januari 2022 toegezegd om eveneens een volledige m.e.r. procedure te doorlopen. Dit zal een zorgvuldige beoordeling en acceptatie van deze initiatieven

sterk bevorderen. Ten aanzien van de m.e.r. procedure voor Haaksbergen constateer ik wel dat gedurende het traject een steeds grotere versnippering van procedures aan het optreden is. Dit kan een integrale beoordeling van het initiatief bemoeilijken. Ik zal er in beide processen op toezien bij onze advisering aan EZK dat er een integrale beoordeling zal plaatsvinden van het initiatief en alle daaraan verbonden procedures.

Pcb's in dakolie Heiligerlee / Zuidwending
Uit analyses die zijn uitgevoerd in opdracht van SodM is gebleken dat de diesel die gebruikt wordt als dakolie bij de zoutwinning uit de cavernes in Heiligerlee en Zuidwending pcb's bevat. Volgens de huidige wetgeving (POP-verordening) is het gebruik van diesel met pcb-verontreiniging verboden en wordt hiermee de POP-verordening overtreden. Nobian heeft een plan van aanpak opgesteld om de betreffende diesel zo veel mogelijk te vervangen door verse diesel. Na akkoord van SodM op het plan van aanpak zal SodM toezien op de spoedige uitvoering hiervan. Hierover zal SodM u op korte termijn per brief nader informeren.

Overige overwegingen ten aanzien van het verscherpt toezicht

Veiligheid zoutmijnbouw en ondergrondse energieopslag
Ik acht het van groot belang voor de veiligheid van zoutmijnbouw en ondergrondse energieopslag en de zorg voor het milieu dat u aantoont dat uw huidige operaties veilig zijn en veilig, met adequate nazorg, kunnen worden afgesloten. Daarbij moet rekening gehouden worden met het multifunctioneel gebruik dat ook onderdeel uitmaakt van de milieueffectrapportage-procedures en daarop volgende vergunningprocedures. Ik ga ervanuit dat uw mijnbouwexpert-team, inclusief externe consultants (waaronder het CCC), verder gaat met een passend gevoel voor urgentie en prioriteit en veel inspanning blijft geven aan dit onderwerp en dat u mijn inspecteurs tijdens de periodieke overleggen goed op de hoogte houdt.

Houding van Nobian ten aanzien van afspraken
Helaas moet ik constateren dat Nobian niet altijd voldoet aan gemaakte afspraken met en toezeggingen aan SodM. Dit betreft zowel afspraken die gemaakt zijn in het kader van toezicht, als in het kader van vergunningverlening. Voorbeelden hiervan zijn het uitblijven van het overzicht van de kosten van de abandonnering en de nazorg van de installaties van Nobian ondanks herhaaldelijk aandringen door SodM. In het kader van de nieuwe ontwikkelingen in Haaksbergen is het sluitingsplan op hoofdlijnen ondanks herhaaldelijke toezeggingen nog op onvoldoende wijze in het winningsplan opgenomen en ontbreekt er in de beschouwingen over mogelijke nieuwe functies voor de cavernes een overzicht van aanpassingen die toekomstige energieopslag mogelijk zouden kunnen maken. Weloverwogen besluitvorming is hierdoor niet mogelijk.

Conclusie
Op grond van bovenstaande bevindingen, constateer ik dat u in 2021 concrete vorderingen heeft gemaakt op beide onderwerpen waarop SodM het verscherpt toezicht heeft toegespitst. Tegelijkertijd constateer ik dat het risicomanagement inzake het veilig abandonneren van cavernesystemen, en de planning van de

abandonnering en nazorg van cavernes nog niet op orde zijn. Nobian heeft nog niet geborgd dat zijn installaties veilig en verantwoord achtergelaten zullen worden. Tevens is nog niet aannemelijk gemaakt dat daartoe afdoende financiële middelen beschikbaar zijn.

Ik continueer daarom het verscherpt toezicht op de voornoemde onderwerpen van de grote cavernes in Heiligerlee en Zuidwending, alsmede de afwikkeling van de stabilisatie van de potentieel instabiele, niet-inherent veilige cavernes in Twente.

Gevolgen conclusie beoordeling nieuwe initiatieven
Aan bovenstaande conclusie is onlosmakelijk gekoppeld dat ik ook voor nieuwe initiatieven, bijvoorbeeld bij Haaksbergen en Zuiderveen, verwacht dat Nobian vóór ingebruikname van de cavernes via een op betekenisvolle manier gevolgde m.e.r. procedure duidelijkheid verschaft hoe deze cavernes veilig zullen worden bedreven en afgesloten, en hoe de eventuele nazorg vorm wordt gegeven. Dit uitgangspunt vraagt om een (milieu)risicomanagementplan vooraf. Sluitingsplannen of hoofdlijnen, financiële duidelijkheid en eventueel garanties over nazorg zijn hier onderdeel van. Dit onderwerp is des te meer van belang daar cavernes een aanzienlijke rol kunnen gaan spelen in de ondergrondse energieopslag in het kader van de energietransitie.

Ik zal kritisch toezien op de toepassing van een duurzaam ontwerp van cavernes en een verantwoorde nazorgfase in onze adviesrol aan EZK bij de ontwikkeling van nieuwe cavernes en het (her)gebruik van oude cavernes in het kader van energieopslag.

Met vriendelijke groet,

T.F. Kockelkoren MBA
Inspecteur-generaal der Mijnen

Staatstoezicht op de Mijnen
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

> Retouradres Postbus 24037 2490 AA Den Haag

Nobian Salt B.V.
t.a.v. De heer
Postbus 2089
3800 CB AMERSFOORT
Per e-mail: @nouryon.com

Staatstoezicht op de Mijnen

Bezoekadres
Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Postadres
Postbus 24037
2490 AA Den Haag

T 070 379 8400 (algemeen)
F 070 379 8455 (algemeen)

info@sodm.nl
www.sodm.nl

Ons kenmerk
21303067

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

Datum 14 januari 2022
Betreft Risicomanagement voor de caverne(systemen) Heiligerlee en Zuidwending, toegespitst op zoutwinningsput HL-H (WSN-11)

Geachte heer ,

In 2018 is het microseismisch netwerk te Heiligerlee in gebruik genomen na door het KNMI waargenomen trillingen in het gebied in november 2017. Dit netwerk neemt sindsdien regelmatig microseismische trillingen waar. Nobian Salt B.V. (Nobian) heeft in de afgelopen vijf maanden een aantal malen microseismische activiteiten aan SodM gerapporteerd bij HL-H. Dit is een duidelijke toename bij HL-H sinds de ingebruikname van het meetnetwerk.

Achtergrond

Deze brief gaat in op de geconstateerde feiten, daarna beoordeelt SodM deze feiten en ten slotte geeft Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) aan welke acties zij op grond van deze beoordeling van Nobian verwacht en op welke termijn.

Geconstateerde feiten en procesverloop

Microseismische trillingen, cavernevorm en ligging
Nobian heeft bij SodM gemeld dat zich op 5 augustus, 25 september en 30 oktober 2021 bij zoutcaverne HL-H microseismische trillingen hebben voorgedaan. Daarna is er op 17 december 2021 nog een trilling geweest. De monitoring van caverne HL-H verdient bijzondere aandacht vanwege de specifieke geometrie van deze caverne. De caverne is aan de bovenkant breder uitgeloogd dan gebruikelijk. Tevens ligt de caverne dicht bij de rand van de zoutkoepel waardoor er zich een relatief dunne zoutlaag bevindt tussen de caverne en het boven- en naastliggende gesteente. Vervolgens raakt deze caverne over een groot oppervlakte een onoplosbare anhydrietbank. Deze factoren kunnen de stabiliteit van de caverne negatief beïnvloeden.

Uitgevoerde sonarmetingen
Na de eerste golf microseismische trillingen op 5 augustus 2021 heeft Nobian sonarmetingen gepland. Deze werden uitgevoerd op 15 oktober 2021, nadat inmiddels ook de tweede golf microseismische trillingen was gemeten. Na de

derde golf trillingen zijn op 9 december 2021 opnieuw sonarmetingen uitgevoerd. De seismische gebeurtenissen en de resultaten van de uitgevoerde sonarmetingen zijn op respectievelijk 24 november, 14 december en 22 december 2021 met SodM besproken.

Nobians interpretatie van de sonarmetingen

Op basis van de uitgevoerde sonarmetingen op 15 oktober 2021 concludeerde Nobian dat mogelijk brokstukken uit de top van de caverne losgeraakt zouden zijn. Na de sonarmeting van 9 december 2021, waarbij nauwkeuriger naar de top van de caverne is gekeken, kan niet met zekerheid worden vastgesteld dat deze brokstukken inderdaad zijn losgeraakt. Dit wordt toegeschreven aan de grote meetonzekerheden die veroorzaakt worden door een schuine wand op die hoogte in de caverne. Deze wand zorgt voor reflecties die de metingen verstoren. Waar in de eerste meting werd geïnterpreteerd dat er brokstukken waren losgekomen, waren in de interpretatie van de tweede meting de veranderingen minder groot. Eventueel gevallen blokken zouden daarmee binnen de onzekerheid van de meting vallen. Op grotere diepte in caverne HL-H, ter hoogte van de anhydrietbank zijn wel significante vormveranderingen waargenomen ten opzichte van metingen uit 2020.

Nobians beoordeling van de integriteit van de caverne en de seismische gebeurtenissen bij HL-H

Nobian heeft op 8 december 2021 een brief aan SodM gestuurd over de situatie van caverne HL-H (*Situatie caverne HLH, 8 december 2021*). Nobian geeft in deze brief aan dat er diverse onderzoeken zijn uitgevoerd, en nog verder worden uitgevoerd, naar de integriteit van de caverne tijdens soft en hard shut-in. Nobian concludeert dat op basis van een recente gesteente-mechanische studie en de procesgegevens van de afgelopen 15 jaar de caverne stabiel en integer is, en zich voorspelbaar gedraagt tijdens soft shut-in. Tevens geeft Nobian in de brief aan dat als reactie op de microseismische trillingen een externe partij is gevraagd om de oorzaak van de seismische gebeurtenissen nader te onderzoeken. Dit onderzoek is inmiddels uitgezet en de resultaten worden in januari 2022 verwacht. Op basis van de sonarmetingen van 15 oktober en 9 december 2021, waarbij nauwkeuriger naar de top van de caverne is gekeken, kan niet met zekerheid worden vastgesteld dat wijzigingen in de top van de caverne HL-H zijn opgetreden, maar het kan ook niet worden uitgesloten.

Bestaand risicomanagementsysteem van Nobian

Nobian heeft naar aanleiding van de installatie van het microseismisch netwerk een *'traffic light system'* (TLS) vastgesteld dat sindsdien in werking is. In het TLS is vastgelegd dat er (extra) sonarmetingen worden uitgevoerd als er microseismische trillingen optreden die geclassificeerd zijn als rock fall, en in een bepaalde sterkte of aantal waargenomen worden. Er is in het TLS geen koppeling gemaakt tussen seismische gebeurtenissen en (voorbereidingen voor) te treffen mitigerende maatregelen. Op 14 december 2021 heeft Nobian aan SodM een memo gestuurd over de opvolging die gegeven moet worden om de effecten die samenhangen met caverne-stabiliteit en integriteit te mitigeren (*Memo bedrijfsnoodplan caverne stabiliteit en integriteit scenario's, 14 december 2021*). Deze memo gaat globaal in op de koppeling tussen de bedrijfsnoodplannen, het

TLS en het calamiteiten-actieplan. Op 3 januari 2022 geeft Nobian tijdens een mondelinge presentatie aan dat er medio januari 2022 een eindversie zal zijn met een aanvulling van de expliciete scenario's. Hieruit blijkt dat als er aanleiding is tot het melden van een incident omtrent caverne-integriteit of -stabiliteit een crisisteam samengesteld zal worden.

Beoordeling door SodM

Beoordeling van SodM van de situatie bij caverne HL-H
Het is niet onverwacht dat er microseismische trillingen optreden rond de holruimtes die ontstaan bij zoutwinning. Deze kunnen het gevolg zijn van het afbreken (en/of neerkomen) van stukken zout van de wand of dak (een zogenaamd 'rock fall event'), of door bewegingen in of om het zout als gevolg van natuurlijke zoutbeweging of de herverdeling van spanningen die wijzigen als gevolg van de holruimtevorming (zogenaamde 'geomechanical events' of 'shear events'). Deze soorten zijn te onderscheiden op basis van het verloop van de trilling in het seismogram. De trillingen hebben naar verwachting een kleine magnitude en zijn te klein om gevoeld te worden aan het aardoppervlak, en te klein om schade te veroorzaken. Ze zijn echter wel relevant om de stabiliteit van de cavernes in de gaten te houden, zoals SodM per brief van 3 februari 2021 (ref. 20307046) heeft aangegeven.

SodM heeft de trend van vervormingen in caverne HL-H geanalyseerd op basis van de beschikbare sonarbeelden en microseismische trillingen nadat de caverne in 2006 uit productie is genomen. Het betreft sonarmetingen in 2004 (in het eindstadium van productie), 2016, 2018, 2020 en 2021. Gedurende de jaren hebben zich verschillende vormveranderingen voorgedaan, met name op grotere dieptes in de caverne.

Op basis van de uitgevoerde sonarmetingen kan niet geconstateerd worden dat er aanmerkelijke wijzigingen in de top van de caverne HL-H zijn opgetreden. Kleinere wijzigingen kunnen niet uitgesloten worden. Dit wordt mede veroorzaakt door grote meetonzekerheden door een schuine wand (die zorgt voor reflecties) op die diepte. Wel heeft SodM door middel van vergelijking van de sonarbeelden van 2021 en daarvoor, vastgesteld dat lager in caverne HL-H een vervorming is opgetreden ter hoogte van de anhydrietbank.

De beschreven gebeurtenissen kunnen onderdeel zijn van het proces dat de caverne zijn natuurlijke boogvorm krijgt waarbij (a) de caverne zich kan ontwikkelen tot een stabiele caverne, of (b) er op termijn een connectie komt met het gesteente dat buiten de zoutkoepel ligt, of met een naburige caverne. Het is vooralsnog onduidelijk of dit een signaal is voor scenario a of b. Ook het tijdspad waarover deze ontwikkelingen plaatsvinden is onzeker. Een complicerende factor hierbij is de afstand tot de rand van de zoutkoepel. Anders dan bij cavernes in het midden van een zoutkoepel, kan HL-H ook zijwaarts beschadigen, zoals in de

internationale literatuur beschreven[1-2]; in die richting is het zout veel dunner dan boven de caverne. Dit proces is onafhankelijk van de ontwikkeling van de boogvorm.

SodM houdt er daarom rekening mee dat de microseismiciteit en de vormveranderingen een mogelijke eerste indicatie zijn van een escalerende trend. In de veiligheidskunde wordt dit een 'zwak signaal' genoemd.

Nobian geeft in haar brief van 8 december 2021 aan dat uit een recente gesteente-mechanische studie en de procesgegevens van de afgelopen 15 jaar blijkt dat de caverne stabiel en integer is. SodM deelt deze conclusie niet. Op basis van de gemeten microseismische trillingen in de nabijheid van HL-H, de afwijkende vorm van de caverne, de ligging dicht bij de rand en de grote onzekerheden in de lokale geologie en geomechanische eigenschappen van het zout en de grote onzekerheden in de interpretatie van de verschillende metingen (seismiciteit, sonar), moet er ook rekening gehouden worden met ongunstige scenario's ten aanzien van de stabiliteit van deze caverne.

<u>Beoordeling SodM risicomanagementsysteem van Nobian</u>
Op diverse punten is de risicoanalyse en identificatie van beheersmaatregelen van Nobian onvolledig.

Nobian houdt in haar risicomanagement vooralsnog onvoldoende rekening met alle mogelijke scenario's. Nobian houdt onvoldoende, of op niet adequate wijze rekening met scenario's waarbij caverne HL-H en de omliggende cavernes instabiel worden met mogelijke verzakkingen aan het maaiveld tot gevolg.

Nobian geeft in haar brief van 8 december 2021 aan dat als er caverne-instabiliteit ontstaat een inzakking van de caverne via een zeer traag proces zal verlopen en noemt daarbij een termijn van vijftien jaar als referentiewaarde. SodM is van mening dat niet gesteld kan worden dat er altijd sprake zal zijn van een zeer traag proces. Er zijn praktijkvoorbeelden dat er ook cavernes zijn die binnen een relatief korte tijd na het begin van caverne-instabiliteit een zinkgat kunnen vormen. Voorbeelden hiervan zijn te vinden in de wetenschappelijke literatuur (zie bijvoorbeeld in voetnoten[1-2-3]). Deze casussen illustreren dat zinkgatvorming op een dergelijke korte termijn kan optreden en dat er vóóraf

---

[1] Pierre Bérest, 2017. Cases, causes and classifications of craters above salt caverns, International Journal of Rock Mechanics and Mining Sciences, Vol. 100, pp 318-329, https://doi.org/10.1016/j.ijrmms.2017.10.025.

[2] Sean R. Ford, Douglas S. Dreger; Pre-Sinkhole Seismicity at the Napoleonville Salt Dome: Implications for Local Seismic Monitoring of Underground Caverns. Seismological Research Letters 2020;; 91 (3): 1672–1678. doi: https://doi.org/10.1785/0220190224

[3] Jeffrey G ., Paine ,Sean M ., Buckley ,Edward W ., Collins, and Clark R ., Wilson, (2012), "Assessing Collapse Risk in Evaporite Sinkhole-prone Areas Using Microgravimetry and Radar Interferometry," *Journal of Environmental and Engineering Geophysics* 17: 75-87.https://doi.org/10.2113/JEEG17.2.75

nagedacht dient te worden over de te nemen acties indien er signalen van escalatie worden waargenomen.

Het huidige TLS van Nobian kent geen koppeling tussen waargenomen signalen en te treffen mitigerende maatregelen. Er is bijvoorbeeld niet aangegeven welk niveau van microseismiciteit tot onmiddellijke actie moet leiden. In het TLS moet een koppeling gemaakt worden met mitigerende acties. Er is niet vastgelegd op grond van welke criteria een crisisteam samengeroepen zal worden en wat de te nemen acties vervolgens moeten zijn.

Naast de voorbereiding op een acuut scenario, moet Nobian ook voorbereid zijn op een scenario waarbij de caverne op middellange termijn instabiel wordt met mogelijke verzakkingen aan maaiveld als gevolg. Nobian heeft niet vastgelegd in haar risicomanagementsysteem hoe het bedrijf met deze situatie zal omgaan.

Cavernesystemen van de omvang en complexiteit zoals in Heiligerlee en Zuidwending vragen om een gedetailleerd, op de situatie toegesneden risicomanagementsysteem, dat zich uitstrekt tot en met de nazorgfase. De complexiteit ligt in (1) de grootte van de individuele cavernes, (2) de mogelijke onderlinge beïnvloeding van de cavernes binnen het systeem, (3) de duur van de operaties die zich uitstrekt over meerdere decennia, en (4) de mogelijke na-ijlende effecten en benodigde nazorg gedurende vele decennia. Onderdeel van een risicomanagementsysteem is een goede voorbereiding op de ongewenste scenario's die zich eventueel kunnen voordoen.

Risicomanagement in de nazorgfase kan bijvoorbeeld een indeling in drie risiconiveaus onderscheiden: een waakzaamheids-, signalerings- en interventieniveau. Het waakzaamheidsniveau kenmerkt zich door een stabiele situatie, geen onverwachte gebeurtenissen zoals (toenemende) trends van microseismische activiteit, inzakkingen of (druk)anomalieën en metingen geven geen significante onverwachte waarden. Het signaleringsniveau laat toenemende trends zien, zeer frequente seismiciteit, mogelijk (lichte) instabiliteit in de vorm van afbrekende brokken die niet of slecht verklaard kunnen worden. Het interventieniveau wordt bereikt indien escalerende trends waargenomen worden.

De aanhoudende signalen van microseismiciteit in caverne HL-H plaatsen deze caverne in het signaleringsniveau en zijn aanleiding om op dit moment na te denken over een handelingsperspectief met de kennis die op dit moment voorhanden is. Dit ter voorbereiding op een mogelijke stijging in risiconiveau naar het interventieniveau.

Van Nobian gevraagde acties

1 Diepgaande analyse oorzaken seismische trillingen

Nobian heeft aangegeven dat een externe partij onderzoek doet naar de oorzaken van de microseismische trillingen bij caverne HL-H. Dit sluit aan bij de wens van SodM om meer inzicht te krijgen in de oorzaken van de afgelopen reeksen met trillingen bij caverne HL-H. Ik vraag van Nobian

om een diepgaande analyse van de oorzaken naar de microseismische trillingen uiterlijk 31 januari 2022 in te dienen bij SodM.

2 Gedetailleerd projectplan inherent veilig maken HL-H

Om goed voorbereid te zijn op het scenario dat de waargenomen signalen een voorbode zijn van verdergaande instabiliteit vraag ik Nobian om uiterlijk 31 mei 2022 een gedetailleerd projectplan in te dienen en na beoordeling hiervan door SodM over te gaan tot uitvoering. In het plan dient te worden aangegeven hoe caverne HL-H inherent veilig kan worden gemaakt zodat negatieve effecten op de leefomgeving en het milieu zo veel mogelijk worden voorkomen, bijvoorbeeld door (gedeeltelijke) opvulling. Het projectplan dient (ten minste) de stappen te bevatten die in de bijlage bij deze brief zijn weergegeven.

3 Opzetten passend risicomanagementsysteem

Daarnaast vraag ik van Nobian om uiterlijk 30 juni 2022 een risicomanagementsysteem in te dienen voor de cavernesystemen te Heiligerlee/Zuidwending, zoals hierboven is toegelicht, met bijbehorende beheersmaatregelen en handelingsplan voor elk risiconiveau. Wie doet wat op welk moment om de veiligheid van mens en milieu te borgen? Er dienen voor zover mogelijk eenduidige criteria opgenomen te worden die de grenzen aangeven tussen de verschillende risiconiveaus. Het risico-managementsysteem beschouw ik als een noodzakelijke uitbreiding van het bestaande TLS voor het microseismisch meetnet. SodM verwacht dat u hierbij ook verdere invulling geeft aan het calamiteitenplan voor de omgeving dat onderdeel wordt van het risicomanagementsysteem.

Mocht u nog vragen hebben over deze brief of een nadere toelichting wensen op deze brief, dan kunt u contact opnemen met mijn medewerker bij SodM (telefoonnummer 070 , e-mailadres). Ik verzoek u bij een eventuele schriftelijke reactie het kenmerk en de datum van deze brief te vermelden.

Hoogachtend,

ing. P.A.M. van den Bergen
directeur Toezicht op Olie- en Gaswinning, Windenergie op Zee, Zoutwinning, voormalig Steenkoolwinning en Geothermie

Bijlage bij de brief: *Risicomanagement voor de caverne(systemen) Heiligerlee en Zuidwending in de nazorgfase, toegespitst op zoutwinningsput HL-H (WSN-11) (Domus nummer 21303067).* **Van Nobian gevraagde stappen ten aanzien van het inherent veilig maken van de caverne HL-H.**

- Het opstellen van een project plan voor het inherent veilig maken van de/het caverne-(systeem) HL-H, inclusief een tijdschema waarin de onderstaande stappen worden onderscheiden. Het projectplan dient een hoog niveau van detail te bezitten met duidelijk geidentificeerde fasering en mijlpalen. Ook dient het projectplan in te gaan de mogelijke knelpunten in elke fase en de benodigde mensen en middelen. Het projectplan bevat minimaal de onderstaande onderdelen:
    - Het vaststellen van opties om de caverne inherent veilig te maken. Daarbij dient ook als maatregel beschouwd te worden het (deels) opvullen van de caverne met een geschikt vulmiddel.
    - Vaststellen van criteria voor de afweging van de opties voor het veilig maken van de caverne
    - Het verder uitwerken en opstellen van een conceptueel en detail ontwerp voor de meest kansrijke optie om het cavernesysteem inherent veilig te maken.
    - Het doorlopen van een m.e.r. procedure en het opstellen van een milieu effect rapport (MER) voor deze optie.
    - Indien van toepassing: de afdoende beschikbaarheid van een geschikt vulmiddel onderzoeken.
    - Het verkrijgen van de benodigde vergunningen voor de werkzaamheden.
    - Het uitzetten van offerte-verzoeken bij aannemers voor het uitvoeren van de werkzaamheden en het bestellen van materialen.

Van:
Verzonden: dinsdag 5 april 2022 14:54
Aan:
Onderwerp: Adviesonderdeel lucht bij Twence Nobian

Als een inrichting vergunningplichtig is, zal volgens artikel 5.16 lid 2 van de Wet milieubeheer de luchtkwaliteit betrokken moeten worden bij de vergunningverlening. Artikel 5.16 lid 1 van de Wet milieubeheer stelt dat de vergunning alleen verleend mag worden als aannemelijk is, dat voldaan wordt aan (minimaal) één van de volgende criteria: • Er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde. • Er is - al dan niet per saldo - geen verslechtering van de luchtkwaliteit. • De bijdrage aan de concentratie van een stof 'niet in betekenende mate' (nibm) is. • Het project is genoemd of past binnen het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (hierna: NSL) of binnen een regionaal programma van maatregelen. Bij het nibm-criterium gaat het om de (extra) bijdrage door de verandering van de inrichting. Er wordt dus een vergelijking gemaakt met een eventuele eerder verleende vergunning. Nouryon heeft niet inzichtelijk welk effect de voorgenomen activiteit (het in werking hebben van de observatieput als onderdeel van de inrichting van Nouryon) heeft op de luchtkwaliteit. Met de door Nouryon verstrekte gegevens kan het aspect luchtkwaliteit niet beoordeeld worden.

Met vriendelijke groet,

Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines

Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....
M 06
E @sodm.nl
www.sodm.nl **Staatstoezicht op de Mijnen / State Supervision of Mines**
Henri Faasdreef 312| 2492 JP | Den Haag/ The Hague
Postbus/ PO Box 24037| 2490 AA| Den Haag/The Hague
.....